

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ СТОЛИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА
ГРІНЧЕНКА
ФАКУЛЬТЕТ ПРАВА ТА МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН**

Кафедра міжнародних відносин

**Спеціальність 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та
регіональні студії»**

Освітня програма 291.00.01 «Суспільні комунікації»

**БАКАЛАВРСЬКА РОБОТА
на тему:
ПРІОРИТЕТИ УКРАЇНСЬКОЇ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ТА КУЛЬТУРНОЇ
ПРИСУТНОСТІ В КРАЇНАХ ПІВДЕННОЇ АМЕРИКИ**

**Студентки 4 курсу
денної форми навчання
Турманаулі Юлії
Едвардівни**

**Науковий керівник:
доктор політ. наук,
професор кафедри
міжнародних відносин
Розумний М. М.**

Київ – 2025

ЗМІСТ

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ	2
ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ДОСЛІДЖЕННЯ	6
1.1. Стан наукової розробки проблеми та джерельна база дослідження	6
1.2. Понятійно-категоріальний апарат та методи дослідження	9
РОЗДІЛ 2. ДІАСПОРА ЯК СКЛАДОВА ПОЗИЦІОНУВАННЯ УКРАЇНИ В ПІВДЕННІЙ АМЕРИЦІ	16
2.1. Історичний контекст еміграції українців та формування громад у Південній Америці.	16
2.2. Роль діаспори у збереженні української культури та захисті українських інтересів.	23
РОЗДІЛ 3. СУЧАСНИЙ СТАН ІНФОРМАЦІЙНО-КУЛЬТУРНОЇ РЕПРЕЗЕНТАЦІЇ УКРАЇНИ В ПІВДЕННІЙ АМЕРИЦІ	36
3.1. Огляд стану відносин України з південноамериканськими державами після початку повномасштабного вторгнення Росії в Україну	36
3.2. Домінуючі наративи про Україну в інформаційному просторі Південної Америки	44
3.3. Сучасна українська культурна дипломатія в регіоні Південної Америки: виклики та перспективи	49
ВИСНОВКИ	57
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ І ЛІТЕРАТУРИ	61

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ

ГО	Громадська організація
ЄС	Європейський Союз
МЗС	Міністерство закордонних справ
НАТО	Організація Північноатлантичного договору
ООН	Організація об'єднаних націй
СРСР	Союз Радянських Соціалістичних Республік
США	Сполучені Штати Америки
УПА	Українська Повстанська Армія
УЦР	Українська Центральна Репрезентація
УІ	Український інститут

ВСТУП

В умовах стрімкої глобалізації та зростаючої взаємозалежності акторів на міжнародній арені, підвищення обізнаності про державу, стратегічне формування позитивного іміджу та ефективне просування її національних інтересів набувають першочергового значення. Одним із ключових інструментів досягнення цих цілей є чітка та системна стратегія, спрямована на посилення інформаційної та культурної присутності країни в усіх куточках світу. Україна, як країна зі складною історією, привабливою культурою та активною зовнішньополітичною позицією, прагне посилити свій вплив у різних регіонах світу, зокрема в Південній Америці. Цей регіон, що охоплює країни з динамічним розвитком, різноманітними культурами й традиціями та значним потенціалом для міжнародного співробітництва, є важливим напрямком для розширення присутності України.

Актуальність теми дослідження визначається комплексом взаємопов'язаних факторів. В епоху домінування інформаційно-комунікаційних технологій та інтенсивного культурного обміну здатність держави ефективно комунікувати свої інтереси, наративи та можливості є критично важливою для забезпечення сприятливого міжнародного іміджу та укріплення своїх позицій на глобальній арені. Тому активна інформаційна та культурна присутність у ключових регіонах світу, зокрема в Південній Америці, є стратегічним імперативом для України. Агресивна зовнішня політика Російської Федерації, повномасштабне військова агресія проти України, актуалізувала питання протидії дезінформаційним кампаніям та необхідності неупередженого представлення української перспективи на міжнародному рівні. У цьому контексті країни Південної Америки, де присутні антизахідні, та нерідко проросійські настрої, відіграють важливу роль як майданчик для донесення об'єктивної інформації про ситуацію в Україні та консолідації міжнародної підтримки. Також, наявність значної української діаспори в Південній Америці, яка історично відіграє важливу роль у збереженні та просуванні української культури, ще недостатньо ефективно інтегрована в національні стратегії

інформаційної та культурної політики. Це вказує на нагальну потребу посилення механізмів підтримки, співпраці та залучення діаспори до активного просування українських інтересів в регіоні.

Актуальність теми підкріплюється першими кроками України до поглиблення співпраці з регіоном, зокрема через нещодавно представлену комунікаційну стратегію МЗС «Україна – держави Латинської Америки і Карибського басейну»¹. Ця стратегія є важливим орієнтиром для системного розвитку інформаційної та культурної присутності України в регіоні, що робить дослідження пріоритетів у цій сфері своєчасним і необхідним. Враховуючи відсутність активної стратегічної роботи України з регіоном Південної Америки до початку ескалації російської агресії в 2022 році, та недостатню кількість комплексних досліджень сучасного стану та перспектив розширення інформаційно-культурної присутності України в Південній Америці, це зумовлює необхідність аналізу поточної ситуації, виявлення ключових тенденцій та вироблення обґрунтованих рекомендацій щодо оптимізації відповідних стратегій з урахуванням потенційних ризиків, особливо з боку Російської Федерації, інформаційний та культурний вплив якої глибоко вкорінений в регіоні з низькою українською присутністю.

Об'єктом дослідження є українська інформаційна та культурна присутність у країнах Південної Америки.

Предметом дослідження виступають пріоритети, напрями, форми та механізми реалізації української інформаційної та культурної присутності в країнах Південної Америки.

Метою дослідження є обґрунтування пріоритетних напрямів розвитку та надання рекомендацій щодо посилення української інформаційної та культурної присутності в країнах Південної Америки в контексті сучасних геополітичних викликів та вже існуючих можливостей.

¹ Комунікаційна стратегія Україна – держави Латинської Америки і Карибського басейну 2024-2026. Міністерство закордонних справ України. URL: <https://mfa.gov.ua/storage/app/sites/1/ukraina-derzhavi-latinskoi-ameriki-ta-karibskogo-baseynu.pdf> (дата звернення: 20.03.2025).

Для реалізації поставленої мети було визначено такі **завдання**:

1. Здійснити концептуалізацію ключових понять дослідження, зокрема уточнити змістовне наповнення термінів «інформаційна присутність держави», «м'яка сила», «публічна дипломатія» та «культурна дипломатія» у контексті міжнародних відносин.
2. Дослідити історичну та сучасну роль української діаспори в країнах Південної Америки як важливого чинника поширення української культури, мови та інформації про Україну в регіоні.
3. Проаналізувати поточний стан відносин з країнами Південної Америки.
4. Визначити пріоритетні напрями роботи України щодо посилення її інформаційної та культурної присутності в країнах Південної Америки.

Практичне значення роботи полягає у можливості використання її результатів для розробки конкретних стратегій з метою посилення інформаційної та культурної присутності України в країнах Південної Америки.

Теоретичне значення роботи полягає в узагальненні підходів до посилення інформаційно-культурної присутності держави за кордоном та розкритті концепції культурної сили у зовнішній політиці. Дослідження доповнює дискусію про потенціал м'якої сили України, зокрема регіоні Південної Америки, де українська присутність достатньо слабка.

Апробація. Матеріали дослідження було представлено 22 травня 2025 року у секції «Суспільні комунікації в міжнародних відносинах» у рамках теми «Пріоритети української інформаційної та культурної присутності в країнах Південної Америки» на V студентській науковій конференції «Актуальні проблеми міжнародних відносин».

Структурно робота складається з вступу, трьох розділів, перші два з яких розбиті на два підрозділи, третій на три підрозділи, висновків і списку використаних джерел та літератури.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

1.1. Стан наукової розробки проблеми та джерельна база дослідження

Дослідження теми інформаційної та культурної присутності України в країнах Південної Америки є відносно новим напрямом у вітчизняному дискурсі, що певною мірою зумовлено географічною віддаленістю регіону, обмеженим обсягом двосторонньої взаємодії, а також тривалою відсутністю стратегії послідовної роботи з країнами регіону. Довгий час головним фокусом уваги для посилення культурної та інформаційної присутності України, були європейські країни, й загалом держави Західного світу. Зі зрозумілих причин – Україна європейська країна, що прагне позбутися російського впливу, тому орієнтується на Захід.

Головним поштовхом для початку роботи на розширення співпраці з регіонами, які у західному дискурсі прийнято називати узагальнено «глобальним півднем», стало повномасштабне російське вторгнення в Україну. В 2024 МЗС України представило стратегію «Україна – держави Латинської Америки і Карибського басейну», розраховану на три роки. Новостворена стратегія стала основою розробленого дослідження пріоритетів культурної та інформаційної присутності України в країнах регіону Південної Америки. Це свідчить про актуальність і практичне значення обраної теми дослідження.

Проблематика культурної дипломатії та інформаційної стратегії України розглядалася в працях таких українських дослідників, як Кулеба Д., Огризко В., Губерський Л., Шейко В., Гай-Нижник П., Чупрій Л. Тема інформаційно-культурної присутності України в португало- та іспаномовному середовищі, а також тема сучасних українсько-південноамериканських відносин, розглядалася в наукових напрацюваннях Вакарчук К., Грачевської Т., Диченко Д., Запорожець О., Коваль Н., Бугаєнко Є., Оржицького І., Пронкевича О., Ткача А., Шевченко Н., та Балабанова К. Окремо історію та діаспори як

частину позиціонування України в регіоні Південної Америки було описано в наукових текстах Трощинського В., Шевченко А., Ціпко С., Грачевської Т. а також збірних матеріалах історичного журналу «Локальна Історія». Джерельна база дослідження також включає аналітичні записки, довідки та звіти про сприйняття України в регіоні, таких українських аналітичних центрів як ADAstra, «Українська призма», установи «Український інститут», ГО «Центр міжнародної безпеки» та BrandUkraine.

Зарубіжні дослідники такі як Най Дж., що започаткував термін «м'яка сила», а також Носсел С., Чой Х. та Ші Д. створили теоретичну основу для розуміння механізмів інформаційно-культурного впливу в глобальному контексті.

Джерельна база дослідження включає офіційні документи, зокрема комунікаційну стратегію «Україна – держави Латинської Америки та Карибського басейну», звіти Міністерства закордонних справ України, матеріали культурних інституцій, таких як Український інститут. Наукові статті, монографії, аналітичні звіти, публікації в ЗМІ та інформаційні ресурси, пов'язані з діяльністю української діаспори та культурними ініціативами в країнах Південної Америки. Також аналізуються веб-ресурси та південноамериканські медіа, які відображають сучасні тенденції у сприйнятті України в регіоні.

1.2. Понятійно-категоріальний апарат та методи дослідження

У сучасну епоху, коли інформація поширюється миттєво, а новини впливають на суспільне сприйняття подій, присутність держави в інформаційному просторі має стратегічне значення. Сучасний інформаційний простір - це не просто сукупність медіа-ресурсів, соціальних мереж та цифрових платформ. Це арена ідеологічної боротьби, просування наративів, а також впливу на масову свідомість аудиторії. З появою інтернету та нових цифрових технологій відбулися фундаментальні зміни в ландшафті

міжнародних відносин, які призвели до виникнення нової сфери взаємодії та конкуренції - цифрового інформаційного простору, а присутність держави в цьому просторі перетворилася на один з найважливіших інструментів впливу, що дозволяє країнам та їх представникам інформувати безпосередньо громадян країни та іноземців, впливати на громадську думку та досягати своїх стратегічних цілей у новий, безпрецедентний спосіб. Громадська думка, політична легітимність і міжнародна підтримка - все це формується або підживляється через інформаційний простір.

Інформаційний простір можна визначити як сукупність усіх інформаційних потоків, джерел, каналів і середовищ, за допомогою яких інформація створюється, передається, зберігається і споживається. Цей простір характеризується глобальним, динамічним та інтерактивним характером, охоплюючи різноманітні джерела інформації, канали передачі та споживачів. До них належать традиційні та цифрові медіа, соціальні мережі, бази даних, технічна інфраструктура, правове регулювання та соціокультурний контекст, у якому циркулюють дані, знання та ідеї. Цей інформаційний обіг впливає на всі аспекти життя сучасних суспільств.

Тож в умовах розвитку цифрових технологій, глобалізації комунікацій та зростання впливу інформаційного чинника на міжнародну політику – інформаційна присутність держави у порядку денному. Цей термін охоплює як активне представлення країни в інформаційному просторі, так і те, як формується її образ у свідомості іноземної аудиторії. І наприклад, для України, яка стикається з активною інформаційною агресією в умовах повномасштабної війни з Росією, інформаційна присутність у різних регіонах світу є не лише засобом зовнішньої комунікації, а й інструментом політичного самозахисту. Тож інформаційну присутність можна визначити як ступінь і форму представленості особи, держави, організації, бренду чи явища в міжнародному або локальному інформаційному просторі.

Інформаційну присутність також можна трактувати у двох основних аспектах:

- Активна інформаційна присутність - коли суб'єкт (держава, організація, особа) генерує та поширює інформацію про себе: через офіційні канали, ЗМІ, культурну дипломатію, публічні заходи, соціальні мережі.

- Пасивна інформаційна присутність - коли інформація про суб'єкт генерується сторонніми джерелами, іноді без його участі, впливу чи контролю.

Якщо держава не проводить власної інформаційної політики, її імідж формуватиметься стихійно або під впливом чужих інтересів. Так, пасивна присутність наряду залежить від активної. Тобто якщо держава активно вкладається в зовнішню інформаційну політику, та встановлює певний вплив та потрібний наратив у інших державах, тоді її запам'ятають і будуть просувати той наратив, який держава встановила. Саме тому, наприклад, в медіа постійно домінують новини про Сполучені Штати Америки. США має достатню кількість ресурсів, значний вплив на політичне та культурне життя, завдяки своїй публічній дипломатії, та розумно використаній м'якій силі, тож їм самим не потрібно особливо старатися, адже до них уже прикуте око світу, та про них пишуть усі медіа кожної країни.

У контексті геополітичних ландшафтів, що швидко змінюються, держави змушені переорієнтовувати свої зовнішньополітичні стратегії у відповідь на ці зміни. У цьому динамічному середовищі інструменти «м'якої сили» грають ключову роль у зовнішньополітичному діалозі. Тому ті країни, які найбільш вправно використовують «м'яку силу» для сприяння ефективній співпраці та позитивній репрезентації, матимуть більше шансів вистояти в умовах нинішньої невизначеності та геополітичної нестабільності й, зрештою, певним чином впливати на розвиток подій у світі.

У вивченні міжнародних відносин і зовнішньої політики концепції «жорсткої», «м'якої» та «розумної» сили стали основоположними для розуміння того, як держави впливають одна на одну. Кожна з цих форм влади представляє різні стратегії, які використовуються державами для досягнення своїх національних інтересів.

Сила в міжнародних відносинах традиційно визначається і оцінюється в легко кількісно вимірюваних «жорстких» термінах, які часто розуміються в контексті військової та економічної могутності. Жорстка сила передбачає використання засобів примусу для впливу на поведінку інших суб'єктів, насамперед за допомогою військової сили або економічних санкцій. Це традиційна форма влади в реалістичних теоріях міжнародних відносин, згідно з якими держави переслідують свої інтереси за допомогою сили та стримування.

На противагу, м'яка сила - це здатність формувати вподобання інших за допомогою переконання, а не примусу чи оплати. Вперше цей термін вжив Джозеф С. Най-молодший у своїй фундаментальній праці «Bound to Lead: The Changing Nature of American Power»², а згодом доповнив його у праці «Soft Power: The Means to Success in World Politics»³. На відміну від примусового характеру жорсткої сили, м'яка сила уникає традиційних зовнішньополітичних інструментів батога і пряника, натомість прагнучи досягти впливу шляхом поширення переконливих наративів і використання ресурсів, які роблять країну природно привабливою для світу. Концепцію було вдосконалено, пов'язавши м'яку силу з сучасною дипломатією та участю недержавних акторів у забезпеченні зростання глобального впливу.

На думку Ная, «м'яка сила» ґрунтується на культурі, політичних цінностях та зовнішній політиці країни, якщо вони вважаються легітимними або мають моральний авторитет. Наприклад, всесвітня зацікавленість у популярній культурі США та її різномаїтті (Голлівуд, музика, університети). Це різномаїття історично посилювало м'яку силу США, а з тим і їх міжнародний вплив. Щоправда, в світлі останніх подій та приходу до влади адміністрації республіканців, реальний вплив «м'якої сили» США стоїть під питанням⁴.

² Nye J. Bound to Lead: The Changing Nature of American Power. Basic Books, 1990. 336 с.

³ Nye J. Soft Power: The Means to Success in World Politics. PublicAffairs, 2004. 208 с.

⁴ Shea J. Soft power suicide: America gives up the battle for the hearts and minds. *Friends of Europe*. URL: <https://www.friendsofeurope.org/insights/critical-thinking-soft-power-suicide-america-gives-up-the-battle-for-the-hearts-and-minds/> (date of access: 15.04.2025).

Визнаючи обмеженість покладання виключно на «жорстку» або «м'яку» силу пізніше було запропоновано концепцію «розумної сили» - стратегічної комбінації ресурсів «жорсткої» і «м'якої» сили. Розумна сила передбачає вибір відповідного поєднання в залежності від ситуації, враховуючи, що іноді необхідне як заохочення, так і примус. Походження терміну «розумна сила» є дискусійним і приписується як Сюзанні Носсел, так і Джозефу Наю.

Сюзанна Носсел зробила свій внесок у розвиток концепції, стверджуючи, що зовнішня політика США повинна інтегрувати жорсткі та м'які інструменти для кращого досягнення стратегічних цілей. Вона підкреслювала, що «розумна сила» вимагає дипломатії, економічної участі та багатостороннього співробітництва, поряд з надійними військовими можливостями⁵.

Повертаючись до інформаційної присутності, саме вона є ключовим каналом реалізації м'якої сили країни, а з тим і її глобального впливу. Теж саме можна сказати і про культурну присутність держави. Культурна присутність - цілеспрямована репрезентація та просування культурної спадщини національної спільноти в певній країні чи регіоні, що реалізується через мистецькі заходи, поширення мови, культурні програми, освітні обміни та співпрацю з діаспорою. Культурна присутність сприяє взаєморозумінню між народами та підвищенню впізнаваності національного бренду.

Таким чином, активна інформаційно-культурна присутність має кілька ключових переваг для країни, що прагне здійснювати вплив. Перш за все, вона створює середовище для розповсюдження наративів та постановки актуальних питань у спосіб, що відповідає інтересам країни. Вміння контролювати інформаційні потоки є особливо цінним в часи кризи або конфлікту, коли здатність визначати наратив має вирішальне значення. Активна присутність в інформаційному просторі полегшує роботу публічної дипломатії. Цифрові платформи дають можливість безпосередньо взаємодіяти з іноземною

⁵ Nossel S. Smart Power. *Foreign Affairs*. 2004. Т. 83, № 2. С. 131. URL: <https://doi.org/10.2307/20033907> (date of access: 01.05.2025).

громадськістю. Така пряма взаємодія сприяє розвитку «м'якої сили», розбудові відносин та культурному обміну.

Інформаційний простір можна використовувати для збору даних та моніторингу глобальних тенденцій та глобальних тенденцій. Отримана інформація може бути використана для прийняття політичних рішень, прогнозування викликів та розробки ефективних стратегій.

Такі дії країн в інформаційному просторі не позбавлені викликів. Відкрита і децентралізована природа Інтернету ускладнює можливість повністю контролювати інформаційні потоки. Присутність недержавних акторів, включаючи неурядові організації, групи активістів та окремих осіб, ще більше ускладнює ситуацію, кидаючи виклик домінуючим наративам впливових держав, таких як США, Китай та Росія. Демократизація інформації може створити більш рівні умови для конкуренції, але вона також збільшує потенціал для дезінформації та пропаганди.

У дедалі більш взаємопов'язаному світі здатність держави формувати позитивний імідж і сприяти поширенню позитивної репутації за межами своїх кордонів є одним із найважливіших аспектів її зовнішньої політики. Традиційні інструменти дипломатії, зосереджені на політичних переговорах та економічних операціях, тепер доповнюються стратегіями, спрямованими на безпосередній вплив на іноземну громадськість. Цей перехід спричинив появу публічної дипломатії, важливою складовою якої є культурна дипломатія.

Публічна дипломатія охоплює фінансовані урядом програми, спрямовані на інформування або вплив на громадську думку в інших країнах; її основними інструментами є публікації, кінофільми, культурні обміни, радіо і телебачення. Вона відрізняється від традиційної дипломатії, яка в першу чергу передбачає відносини між урядами. Ключовою теоретичною концепцією, що лежить в основі публічної дипломатії, є «м'яка сила» - здатність впливати на інших для отримання бажаних результатів через залучення, а не примус чи відплату. Вона ґрунтується на трьох стовпах: культурі нації (коли вона приваблива для інших), її політичних цінностях (коли вони вважаються прийнятними і легітимними в

уявленні інших) та її зовнішній політиці (коли вона вважається морально легітимною і має підтримку). Отже, м'яка сила - це здатність приваблювати і переконувати, а не примушувати.

Одним із найефективніших інструментів культурної «м'якої сили» є засоби масової інформації, зокрема світова кіноіндустрія та музична індустрія. Голлівуд, наприклад, довгий час виконував роль культурного посла США, проєктуючи американський індивідуалізм, та водночас різноманітність, на міжнародну аудиторію. Домінування американських розважальних медіа призвело до глобального поширення англійської мови та стилю життя, витончено зміцнюючи статус м'якої сили США⁶.

Аналогічно, Південна Корея використала свої культурні активи завдяки глобальному успіху «Корейської хвилі» (Халлю), яка охоплює к-поп, корейські драматичні серіали та кінематограф. Такі артисти, як BTS, TWICE, Stray Kids, і такі режисери, як Бонг Джун Хо (режисер оscarоносного фільму «Паразит») та інші митці, вивели південнокорейську популярну культуру на передові позиції⁷. Успіх сучасної корейської музики, глобальна дистрибуція корейських драм через Netflix та зміна тенденцій краси під впливом K-beauty - все це сприяло формуванню іміджу Південної Кореї як сучасного, креативного та технологічно розвиненого суспільства. Таке культурне піднесення покращило імідж Південної Кореї за кордоном, збільшило рівень туризму і посилило її культурний та дипломатичний вплив.

Ще одним важливим напрямком культурної м'якої сили є просування освіти та мови за кордоном. Країни, які експортують свою мову і приймають іноземних студентів, часто здатні налагодити довгострокові зв'язки і виховати прихильну до себе еліту в інших країнах.

⁶ Heidbrink L., Noel M. Hollywood, the epitome of the United States' global power. *Classe Internationale*. URL:

<https://classe-internationale.com/2024/02/24/hollywood-the-epitome-of-the-united-states-global-power/> (date of access: 07.05.2025).

⁷ Choi H. The Korean Wave: From Global Consumption to Global Creation. *Sociétés*. 2023. T. 161, № 3. С. 137–145. URL: <https://doi.org/10.3917/soc.161.0137> (date of access: 14.04.2025).

Британська Рада та Альянс Франсез є прикладами інституційних зусиль, спрямованих на поширення національних мов та культурної спадщини. Але, звичайно, у поширеності англійської та французької мов завдячують в першу чергу імперіалізму та колоніалізму. Китай аналогічним чином інвестує в м'яку силу через створення Інститутів Конфуція по всьому світу, які мають на меті просувати китайську мову і культуру. Хоча ці інститути час від часу критикують за надмірне політичне втручання, вони представляють собою значні зусилля, спрямовані на поліпшення глобального іміджу Китаю і підвищення цікавості до китайських культурних традицій.

Туризм відіграє значну роль у формуванні сприйняття, дозволяючи людям відчувати культуру країни з власного досвіду. Наприклад, Італія успішно використовує свою багату історичну спадщину, мистецтво епохи Відродження та кулінарні традиції у створенні романтичного та витонченого іміджу. Аналогічно, туристичні кампанії Таїланду підкреслюють гостинність, кухню та культурне багатство країни.

Отже, присутність країни в інформаційному просторі стала незамінним інструментом впливу. Однак він також несе з собою виклики, серед яких складність контролю над інформаційними потоками та ризик виникнення конфліктів. Оскільки інформаційний простір продовжує розвиватися, державам потрібно буде розробляти нові стратегії, щоб орієнтуватися в цьому середовищі і використовувати його потенціал для впливу, одночасно зменшуючи потенційні ризики.

«М'яка сила» є важливим виміром міжнародних відносин, що дозволяє державам будувати позитивну репутацію через залучення, а не примус. Оскільки глобальна конкуренція за вплив постійно посилюється, ті держави, які можуть ефективно використовувати свої культурні переваги, матимуть найкращі можливості для розвитку довготривалих форм глобальної взаємодії.

Культурна дипломатія, спираючись на культурний вимір «м'якої сили» держави, виконує надважливу роль у формуванні її міжнародного іміджу. Це цінний інструмент для сприяння взаєморозумінню і зміцнення позицій держави

на міжнародній арені. Для досягнення визначеної мети дослідження було використано комплекс методів. Для опрацювання наукових джерел, нормативно-правових документів та аналітичних матеріалів було застосовано метод аналізу та синтезу. Для вивчення інформаційного наповнення офіційних сайтів українських дипломатичних установ та південноамериканських медіа було використано метод контент-аналізу. Систематичний підхід забезпечив комплексний погляд на культурну та інформаційну присутність як елементи м'якої сили.

РОЗДІЛ 2

ДІАСПОРА ЯК СКЛАДОВА ПОЗИЦІОНУВАННЯ УКРАЇНИ В ПІВДЕННІЙ АМЕРИЦІ

2.1. Історичний контекст еміграції українців та формування громад у Південній Америці.

Термін «діаспора», похідне від грецького дієслова «diaspeirein», яке означає «розсіюватися», еволюціонував від своєї первісної асоціації з примусовим переміщенням єврейського народу до охоплення набагато ширшого спектру процесів переміщення населення. Сьогодні воно означає переміщення будь-якої групи людей зі своєї батьківщини, які потім підтримують зв'язки один з одним і з місцем свого походження, часто плекаючи спільне почуття ідентичності та колективну свідомість. Хоча досвід кожної діаспори є унікальним, сформованим конкретними історичними, політичними та соціально-економічними чинниками, що спонукали до міграції, в їхніх наративах часто простежуються спільні риси адаптації, культурних діалогів і тривалої боротьби за свою належність до певної спільноти.

Визначення діаспори вимагає визнання її багатогранної природи. Це не просто фізичне переміщення, а складна комбінація переселення, пам'яті та формування ідентичності. Діаспорні громади часто зберігають потужний зв'язок зі своєю історичною батьківщиною, зв'язок, що живиться спільними культурними практиками, традиціями, наративами, а іноді навіть політичними амбіціями. Цей «міф повернення», буквальный чи символічний, часто слугує наріжним каменем їхньої колективної ідентичності. Крім того, досвід «інакшості» в приймаючому суспільстві часто сприяє формуванню сильного почуття солідарності та взаємної підтримки в діаспорній спільноті.

Досвід діаспорних груп є надзвичайно різноманітним і формується під впливом багатьох факторів. Причини їхнього розселення можуть варіюватися від вимушеного вигнання через конфлікт, переслідування чи стихійні лиха, до

добровільної міграції, зумовленої економічними можливостями, прагненням здобути освіти чи возз'єднати сім'ю, як це часто трапляється з багатьма сучасними мігрантськими громадами. Деякі діаспорні групи можуть зіткнутися з відкритими обіймами місцевого населення і можливостями для висхідної мобільності, тоді як інші стикаються з дискримінацією, ксенофобією і системними бар'єрами.

Незважаючи на різні траєкторії розвитку, діаспорні громади мають багато спільних проблем. Однією з головних проблем є питання ідентичності. Тиск асиміляції може вступати в протиріччя з бажанням зберегти культурні традиції, мову і цінності, створюючи розбіжності між поколіннями і особисті проблеми з самовизначенням.

Українська діаспора є однією з найбільш історично складних діаспорних спільнот у світі, яка налічує мільйони людей у Північній та Південній Америці, Європі, Австралії та деяких частинах Азії. Українська діаспора, розкидана по різних континентах, не лише вижила, але й процвітає, зберігаючи свою культурну ідентичність та водночас роблячи значний внесок у соціальний, економічний та політичний ландшафт своїх нових батьківщин. Розуміння досвіду української діаспори вимагає осмислення історичних чинників, що призвели до її формування, викликів, а також стійкості духу, що дозволила їй зберегти свою унікальну ідентичність через покоління та географічні кордони.

Формування української діаспори почалося наприкінці 19-го століття, в першу чергу через економічні труднощі та політичні репресії в Австро-Угорській та Російській імперіях, шукаючи кращих економічних можливостей та свободи від політичного гніту в Північній та Південній Америці. Перша хвиля еміграції стала основою для створення активних українських громад у таких країнах, як Канада, Сполучені Штати, Бразилія та Аргентина. Перші емігранти часто стикалися з жорсткими умовами, включаючи дискримінацію, мовні бар'єри та необхідність адаптуватися до нового середовища. Однак вони встановлювали міцні громадські зв'язки, будували

церкви і культурні центри, та невтомно працювали над збереженням своєї мови і традицій.

20 століття ознаменувалося новими хвилями української міграції, спричиненими двома світовими війнами, становленням радянського тоталітаризму та подальшою холодною війною. Мільйони українців були переміщені, депортовані або змушені покинути свою батьківщину, шукаючи притулку в Західній Європі, Австралії та інших частинах світу. Політичні біженці та переміщені особи часто несли з собою глибоке почуття національної ідентичності. Вони засновували культурні та освітні заклади, видавали газети та створювали екзильні уряди, такі як Українська Народна Республіка в екзилі, яка підтримувала ідею української незалежності протягом десятиліть радянського панування. Після здобуття Україною незалежності у 1991 році діаспора взяла на себе роль провідника у підтримці новоствореної держави, забезпечуючи досвідом, інвестиціями та правозахисною діяльністю.

В останні роки українська діаспора стає все більш активною у відповідь на розпочату росією війну, що триває в Україні. Після анексії Криму Росією у 2014 році та подальшої війни на сході України діаспора мобілізувалася для надання гуманітарної допомоги, підвищення обізнаності про конфлікт у країнах проживання, та адвокації міжнародної підтримки для України. Повномасштабне російське вторгнення в Україну у 2022 році ще більше згуртувало діаспору. Українці по всьому світу організовували мітинги, збирали кошти, надавали гуманітарну допомогу та приймали біженців, демонструючи силу солідарності діаспори⁸.

Саме тому наведені вище фактори, підкреслюють важливу роль південноамериканських українців у підтримці іміджу України в регіоні, де загалом українська присутність достатньо слабка. Українська діаспора в Південній Америці, хоча, менш чисельна, ніж у Північній Америці, має унікальну історію, позначену стійкістю та тривалим збереженням культурної

⁸ Diaspora at war: mobilization of the Ukrainian diaspora in the first 2 years of the Russian full-scale invasion / A. Fihel та ін. *Journal of Refugee Studies*. 2025. URL: <https://doi.org/10.1093/jrs/feaf006> (date of access: 06.05.2025).

ідентичності на величезних географічних та культурних відстанях. Внаслідок поєднання економічних труднощів, політичних потрясінь і привабливості нових можливостей українці почали прибувати до країн Південної Америки, найбільша кількість до Бразилії та Аргентини, наприкінці 19-го та на початку 20-го століть.

Перші хвилі української еміграції до Південної Америки переважно склалися з селян з Галичини та Буковини, регіонів, які тоді перебували під владою Австро-Угорщини. Зіткнувшись з дефіцитом земельних ділянок та економічними труднощами, вони були спокушені обіцянками бразильських еміграційних агентів про родючі землі та можливості почати все з чистого аркуша, чому часто сприяли уряди країн Південної Америки, які прагнули заселити свої території дешевою робочою силою⁹.

Бразилія, зокрема, стала осередком значного припливу. За різними оцінками тут проживає приблизно 500-600¹⁰ тисяч українців. Точну кількість встановити важко через історичні неточності, оскільки південноамериканські міграційні служби почали записувати українських емігрантів як «українців» тільки після другої світової війни. Основними місцями проживання українців стали штати Парана (де 80% жителів мають українське коріння), Сан-Паулу, Санта-Катаріна і Ріу-Гранді-ду-Сул. Історія бразильських українців сповнена постійних ризиків та небезпек. Чимало переселенців першої хвилі (з останньої чверті 19 ст. до Першої світової війни) загинули через незвичний клімат, диких тварин, природні умови та перевтому. Тогочасним емігрантам у перші роки також було нелегко через ставлення тамтешніх владних інститутів. Через мовний бар'єр, нестачу коштів, та незнання місцевих законів у багатьох українців були проблеми з боргами. Не допомогло вороже ставлення місцевих

⁹ Локальна історія. Українці-емігранти в Південній Америці : журнал / за ред. В. Ляска. Укр. гал. асамблея. 96 с.

¹⁰ Бразилія - Світовий Конгрес Українців. *International Organization - Ukrainian World Congress*. URL: <https://www.ukrainianworldcongress.org/ua/country/brazil/> (дата звернення: 01.05.2025).

жителів - корінного населення, які були незадоволені появою чужинців та боролися з розселенням прибулих шляхом нападів на житла поселенців¹¹.

Друга хвиля української еміграції до Південної Америки припадає на період між Першою та Другою світовими війнами. Ця хвиля імміграції мала ширший соціальний та класовий спектр. І якщо першу хвилю переселенців прийнято відносити до переважно трудових мігрантів селян, то в другій хвилі була значна кількість інтелігенції, що прагнули залишитися в Бразилії.

Третя хвиля переселення була викликана переважно політичними обставинами і припадає на кінець Другої світової війни. Основну масу мігрантів у ці роки становили потрапивші в німецький полон оstarбайтери, солдати радянської армії, звільнені з німецького полону, а також політичні біженці з антирадянськими поглядами, колишні колаборанти, дивізійники «Галичини» та інші.

Четверта хвиля ще дужче відрізняється від трьох попередніх. Більшість людей вирушили на пошуки заробітку через складні економічні умови, що настали після розпаду Радянського Союзу. Багато з них мали вищу освіту і хотіли заробити гроші за кордоном. Нова п'ята хвиля також пов'язана зі складною ситуацією в українському суспільстві - початком повномасштабного російського вторгнення. Більшість людей, які залишили країну, - це жінки і діти, і переважна більшість з них виїхала до сусідніх з Україною країн - Польщі, Молдови, Словаччини, Румунії та до країн Європейського Союзу. За даними Світового Конгресу Українців, громади якого присутні у трьох країнах регіону – Бразилії, Аргентини та Парагваю, у Бразилії перебуває близько 800 українських біженців¹², а в Аргентині – 150¹³.

¹¹ Трощинський В. П., Шевченко А. А. Україна крізь віки. Київ : Альтернативи, 1999. Т. 15 : Українці (с. 107-108)

¹²Бразилія - Світовий Конгрес Українців. *International Organization - Ukrainian World Congress*. URL: <https://www.ukrainianworldcongress.org/ua/country/brazil/> (дата звернення: 01.05.2025).

¹³Аргентина - Світовий Конгрес Українців. *International Organization - Ukrainian World Congress*. URL: <https://www.ukrainianworldcongress.org/ua/country/argentina/> (дата звернення: 01.05.2025).

Аргентина стала ключовим пунктом призначення після Бразилії. Основні місця проживання українців Аргентини є місто Буенос-Айрес, провінція Буенос-Айрес, провінція Місьйонес, провінція Коррієнтес, провінція Мендоса, провінція Чако, провінція Санта-Фе, провінція Ентре-Ріос, провінція Формоза, провінція Кордова, провінція Неукен¹⁴. Перша організована хвиля української еміграції до Аргентини почалася в 1897 році, коли переселенці, переважно з Галичини, шукали можливостей на суворих землях провінції Місьйонес, зокрема, в районі Апостолеса. Українським першопрохідцям довелося зіткнутися з серйозними випробуваннями, включаючи незнайомий клімат, густу рослинність, хвороби, дискримінацію, брак інфраструктури та підтримки місцевої влади. Початкові обіцянки допомоги часто залишалися невиконаними, що змушувало їх покладатися на власну винахідливість і громадську солідарність, щоб вижити і розпочати нове життя.

Венесуельська українська діаспора поповнилася після 1945 року за рахунок другої хвилі політичних емігрантів. У другій половині 1940-х - на початку 1950-х років ці українці були розселені в різних країнах, спричинивши появу нових українських поселень в Австралії та Венесуелі. Наразі у Венесуелі проживає близько 9 600 українців.

Перші групи українців Парагваю, переважно поселилися в Ітапуа, та прибули з сусідньої Аргентини наприкінці 1920-х років, коли там була економічна криза. Наприкінці 1930-х років до тих, хто вже оселився, приєдналися нові іммігранти, які прибули безпосередньо з українських регіонів - Полісся, Волині, Галичини та Закарпаття. Після Другої світової війни кілька сотень українських біженців прибули з таборів для переміщених осіб у Європі. За часів режиму генерала Стресснера багато хто з репресованих українців емігрували до таких країн, як Аргентина, Бразилія, Канада та Сполучені Штати, де проживають найбільші українські громади у світі за межами Європи. В Парагваї наразі проживає 15-20 тисяч українців. Основні місця проживання

¹⁴Так само.

українців – Енкарнасьйон, Кармен-дель-Парана, Капітан-Міранда, Фрам, Альборад¹⁵.

В Уругвай українці переселялися з 1920-х років так само як і в Парагвай. Скільки наразі українців живе в країні невідомо, але джерела 90-х років припускають, що там жило близько 10 тисяч українців, половина з яких проживала в штаті Монтевідео¹⁶.

Перша українська еміграція до Колумбії відбулася за часів Радянського Союзу. Більшість з них прибули з Польщі, а також з Югославії та Радянської України. Оскільки в Колумбії немає офіційного українського посольства, важко оцінити, скільки нащадків цих українських емігрантів проживає в країні.

Маленька, проте досить активна діаспора українців сформувалася в Чилі в 1948-49 роках, коли з таборів для біженців і переміщених осіб у Європі до країни прибуло біля 300 українців. Серед них були як колишні воїни УПА, так і остарбайтери та військовополонені, які не захотіли повертатися до Радянського Союзу після Другої світової війни. З розпадом СРСР і погіршенням економічного становища українців у своїй країні почалася наступна хвиля еміграції до Чилі.

Незважаючи на усі труднощі, українські переселенці проявили неабияку стійкість. Переважно аграрії, українські робітники застосовували свої сільськогосподарські навички для обробітку землі, впроваджуючи нові методи ведення сільського господарства та роблячи значний внесок у розвиток аграрного сектору в країнах, до яких вони прибули. У Бразилії вони відіграли важливу роль у розчищенні лісів і створенні продуктивних сільськогосподарських угідь, вирощуючи як звичні культури, так і місцеві основні продукти харчування. Так само в Аргентині їх праця перетворила дику місцевість на фермерські господарства, зокрема, у сфері вирощування мате, тютюну та рису. Цей внесок в економічну складову їхніх нових домівок

¹⁵ Парагвай - Світовий Конгрес Українців. *International Organization - Ukrainian World Congress*. URL: <https://www.ukrainianworldcongress.org/ua/country/paraguay/> (дата звернення: 01.05.2025).

¹⁶ Трощинський В. П., Шевченко А. А. Україна крізь віки. Київ : Альтернативи, 1999. Т. 15 : Українці (с. 107-108)

поступово приніс їм місце в південноамериканському суспільстві, хоча й не без досвіду упереджень та культурних непорозумінь.

Українська діаспора в Південній Америці сьогодні - це яскравий витвір поколінь, кожне з яких має різний ступінь зв'язку з батьківщиною своїх предків. Хоча багато нащадків інтегрувалися в життя південноамериканських суспільств, часто розмовляючи іспанською або португальською мовами як основними, у багатьох громадах зберігається стійке почуття української ідентичності. Про це свідчить подальше існування українських церков, культурних центрів, шкіл та організацій, які активно пропагують українську мову, культуру та історію. Російське повномасштабне вторгнення в Україну ще більше активізувало діаспору, що призвело до відновлення зусиль з підтримки своєї батьківщини¹⁷ через гуманітарну допомогу, адвокацію та підвищення обізнаності про війну.

2.2. Роль діаспори у збереженні української культури та захисті українських інтересів.

Українська діаспора в Південній Америці, хоча часто перебуває поза мейнстримом міжнародного дискурсу, залишається важливим чинником збереження української культурної ідентичності та відстоювання національних інтересів в період, що позначений війною, поширенням дезінформації та політичною нестабільністю. Оскільки глобальна підтримка України стає дедалі важливішою в контексті триваючої агресивної війни Росії, внесок діаспори в таких країнах, як Аргентина, Бразилія та Парагвай, є як ніколи актуальним. Ці громади не лише зберігають історичну пам'ять і традиції українського народу, а й виступають неформальними послами та мобілізаторами культурної, гуманітарної та політичної підтримки.

¹⁷ Ukrainian community leader on UOL calls on authorities to arm Ukraine - Ukrainian World Congress. *International Organization - Ukrainian World Congress*. URL: <https://www.ukrainianworldcongress.org/brazils-ukrainian-community-leader-on-uol-calls-on-authorities-to-arm-ukraine/> (дата звернення: 01.05.2025).

З Бразилії українські священики були серед тих, хто першими зберігали національну ідентичність українського населення; близько 85% бразильців українського походження належать до Української Греко-Католицької Церкви. Активна діяльність церковних організацій стимулювала створення нерелігійних об'єднань і товариств. Майже всі українські церкви пропонують суботні курси українознавства. Першою такою українською організацією стало товариство «Просвіта», яке було засноване у 1902 році в Куритибі, столиці штату Парана. Товариство розгорнуло активну культурно-просвітницьку діяльність: відкривало українські школи та читальні в поселеннях, почало видавати в Куритибі перше періодичне видання українською мовою на південноамериканському континенті – газету «Зоря».

Установою, яка координує діяльність усіх українських організацій, є Українсько-Бразильська Центральна Репрезентація – позапартійна, неприбуткова федеративна організація, заснована у 1985 році, яка представляє українську громаду в Бразилії та є членом Світового Конгресу Українців¹⁸. Об'єднує основні товариства та організації української діаспори. Її засновниками є Українська Католицька та Українська Автокефальна Православна Церкви, Сільськогосподарський і Просвітній Союз (перейменований на Українське Товариство Бразилії), Товариство прихильників української культури та Релігійно-культурний центр «Полтава»¹⁹.

Говорячи про презервацію мови, у Бразилії українська мова збереглася набагато краще, ніж у багатьох інших країнах, де проживає українська діаспора. У сільській місцевості, де мешкають тісні поселення українців, українська мова використовується в побуті, в церковному та громадському житті. Молодь, яка відвідує державні школи, знає португальську мову.

Інша ситуація в містах і в тих поселеннях, де українці живуть в оточенні бразильців. Тут вплив так званої структурної асиміляції на українців, особливо на їхніх дітей та онуків, набагато виразніше. Українці в урбанізованих

¹⁸ RCUB. *RCUB*. URL: <https://www.rcub.com.br/rcub/> (date of access: 01.05.2025).

¹⁹ Трощинський В. П., Шевченко А. А. Україна крізь віки. Київ : Альтернативи, 1999. Т. 15 : Українці (с. 118)

поселеннях повністю інтегровані в економічному, культурному та мовному плані, і якщо вони іноді використовують українську мову в сімейному спілкуванні, то також поєднують її з португальською. Наймолодше покоління українського походження в міських поселеннях майже не знає мови своїх предків. Вони вважають своєю батьківщиною Бразилію, а не Україну, як їхні батьки, діди та прадіди. Швидшій асиміляції сприяють і змішані шлюби. Водночас, відчуючи себе бразильцями, більшість нащадків українських емігрантів не забувають свого етнічного походження і відчують духовний зв'язок із землею та традиціями предків. Українські бразильці відгукнулися на Чорнобильську трагедію, збирали та надсилали допомогу постраждалим, раділи, коли Україна повернула незалежність у 1991 році.

У Куритибі є українська площа з пам'ятником Тарасу Шевченку та український меморіал, які вважаються історичною та культурною спадщиною муніципалітету. Пам'ятники Тарасу Шевченку також є в містах Прудентополіс і Порту-Алегрі.

У Бразилії є українські музеї. Наприклад, музей тисячоліття був відкритий у 1995 році. Це музей з історико-культурно-релігійними характеристиками від парафіяльної громади Сан-Жосафат. Його колекція включає предмети з роботи та повсякденного життя українських мігрантів та їхніх нащадків, які оселилися в Прудентополісі наприкінці 19 століття, прибувши з Галичини до Першої світової війни. У ньому представлені історичні аспекти заселення, а також побут і звичаї українського народу. Тут також є кімната, присвячена поетові Тарасу Шевченку, та сувеніри з України: карти, портрети, костюми, вишиванки, гімни, вироби з дерева, кераміки, ткацтва тощо. Український Меморіал, заснований у 1995 році на честь 100-річчя української еміграції. Меморіал складається з копії церкви Святого Архистратига Михаїла в Маллеті. Також частиною меморіалу є Музей ікони та писанки, де зберігається колекція типових українських ремесел. Український музей у Куритибі працює на волонтерських засадах. Колекція складається з культурних артефактів, таких як традиційний одяг, меблі, музичні інструменти, домашнє начиння, медалі та

фотографії. Крім того, фотографії та документи розповідають про історію української імміграції в Парані. Експонати були подаровані українцями та їхніми нащадками²⁰.

Діаспора створювала фольклорні танцювальні гурти²¹. Український фольклорний ансамбль «Барвінок», заснований у 1930 році та офіційно зареєстрований у 1959 році на 1-му фольклорно-етнічному фестивалі в Парані, є найстарішим українським ансамблем у Бразилії. З моменту свого заснування він функціонував як відділ Інституту аграрної освіти (União Agrícola Instrutiva), нині відомого як Товариство українців Бразилії (SUBRAS), культурної та благодійної організації, яка об'єднує членів української колонії в Куритибі.

Український фольклорний ансамбль «Полтава» був заснований 13 червня 1981 року, коли молоді люди українського походження відчували, що в їхніх серцях невпинно пульсує один і той самий ідеал: відродити щось із багатої та давньої української культури, йдучи слідами своїх батьків, дідів та прадідів.

Танцювальний колектив «Веселка» був заснований 1 серпня 1958 року отцем Єфремом Кревієм. Як така, група «Веселка» практично вже існувала під час імміграції, відколи перші українські родини приїхали до Прудентополісу, але вона не була такою поширеною та популярною, як сьогодні.

Український фольклорний ансамбль «Калина» був заснований у січні 1969 року. Початок його діяльності був природним поривом молодих людей українського походження, які не хотіли втратити культуру, принесену з далекої землі своїх предків. Історія гурту завжди була позначена постійним прагненням до розвитку та вдосконалення. Протягом своєї діяльності його учасники постійно брали участь у різноманітних курсах з удосконалення українського народного танцю, в тому числі й за кордоном.

Український фольклор «Сонгачнек» має на меті об'єднати нащадків українців та тих, хто цікавиться українською культурою, заохочуючи

²⁰ Museus. *RCUB*. URL: <https://www.rcub.com.br/rcub/cultura/museus/> (date of access: 01.05.2025).

²¹ Grupos Folclóricos. *RCUB*. URL: <https://www.rcub.com.br/rcub/cultura/grupos-folcloricos/> (date of access: 01.05.2025).

дослідження їхнього походження, розвиваючи такі види діяльності, як танці, фольклор, вишивка та живопис, серед іншого, стимулюючи таким чином участь молоді та заохочуючи їх до вивчення української культури.

Український фольклорний гурт «Спомен», заснований у 1993 році нащадками іммігрантів, які прибули до Бразилії з України у 19-20 століттях, працює над збереженням українських традицій та культури через танець, пісню, мову, традиційні фестивалі та ремесла. На сьогоднішній день колектив налічує понад 80 членів, розділених на дитячу, молодіжну, дорослу та керівну групи.

Ансамбль українського народного танцю «Київ» представляє Товариство українсько-бразильського єднання. Заснований у 1961 році Стефаном Самілою і складається з нащадків українців, які проживають у Сан-Паулу, його метою є збереження та популяризація української культури. З цією метою протягом останніх 38 років товариство брало участь у незліченних фольклорних фестивалях у штаті Сан-Паулу та в інших штатах, представляючи танці з різних регіонів України.

Хосе Вореком 7 травня 1985 року разом з молодими нащадками четвертого і п'ятого покоління перших українських емігрантів заснував український фольклорний колектив «Весна» в приміщенні української католицької церкви Nossa Senhora do Perpétuo Socorro з метою збереження, поширення та підтримки традицій своїх предків, виражаючи давню культуру та мистецтво України в ритмі своїх танців.

Враховуючи глибоку інтеграцію українців у бразильське суспільство та на знак визнання їхнього внеску в розвиток країни, закон, підписаний Президентом Бразилії Луїсом Інасіу Лулою да Сілвою, встановив 24 серпня 2010 року Днем української громади в Бразилії²². Цього дня головний символ

²² Президент Федеративної Республіки Бразилія Луїс Інасіу Лула Да Сілва підписав закон № 12.209, згідно з яким 24 серпня проголошено у Бразилії Національним днем української громади. *Міністерство закордонних справ України.* URL: <https://mfa.gov.ua/news/4524-prezident-federativnoji-respubliki-brazilija-lujis-inasio-lula-da-silva-pidpisav-zakon-12209-zgidno-z-jakim-24-serpnya-progolosheno-u-braziliji-nacionalynim-dnem-ukrajinskoji-gromadi> (дата звернення: 02.05.2025).

Бразилії, статуя Христа Спасителя в Ріо-де-Жанейро, традиційно підсвічується кольорами українського прапора.

5 жовтня 2021 року стало важливою датою для української громади в Бразилії. Саме цього дня українська мова офіційно набула статусу офіційної мови муніципалітету Прудентополіс²³. Законопроект, що передбачав таке рішення, був одноголосно підтриманий усіма присутніми депутатами на засіданні місцевої ради. Цей значний успіх став можливим завдяки зусиллям Українсько-Бразильської Центральної Репрезентації, яку очолює Віцепрезидент Світового Конгресу Українців, адвокат Віторіо Соротюк. Саме він підготував проєкт Закону та надав необхідне обґрунтування для його прийняття²⁴. Варто зазначити, що муніципалітет Прудентополіс вже має налагоджені дружні відносини з Тернопільською областю, адже саме з цього регіону України прибула до Бразилії значна частина українських іммігрантів.

Про визнання присутності та внеску української діаспори в бразильське суспільство також свідчить існування серіалу «Бездушні» (в оригіналі «Desalma») - телевізійний серіал у жанрі надприродної драми та трилера, прем'єра якого відбулася 22 жовтня 2020 року. Сюжет починається зі зникнення юної Галини у 1988 році у вигаданому містечку Бригіда, розташованому в глибині південної Бразилії, заснованому українськими мігрантами. Серіал був показаний на Берлінському міжнародному кінофестивалі, де отримав високу оцінку глядачів та різних кінознавців за сюжет та операторську роботу²⁵. Схвальні відгуки він отримав як від бразильців, так і від українців. Цікаво те, що українці над серіалом не працювали, тобто бразильці самі поцікавилися

²³ Língua Ucraniana é oficialmente a Língua Co-oficial do município de Prudentópolis. *Nossa Gente*. URL: https://nossagente.info/2021/10/06/lingua-ucraniana-e-oficialmente-a-lingua-co-oficial-do-municipio-de-prudentopolis/?fbclid=IwAR3Mm_i4JGidVfmS_6nMFbgHnC6r1PQTTz21jd44ZmmTunkBeSg4q9dCz1E (date of access: 01.05.2025).

²⁴ Українська мова стала офіційною мовою муніципалітету Прудентополіс у Бразилії. *Facebook*. URL: <https://www.facebook.com/UkrainianWorldCongress/posts/4652901554772316> (дата звернення: 01.05.2025).

²⁵ Desalma surpreende plateia internacional em exibição no Festival de Berlim. *Gshow*. URL: <https://web.archive.org/web/20210305083350/https://gshow.globo.com/series/desalma/noticia/desalma-surpreende-plateia-internacional-em-exibicao-no-festival-de-berlim.ghtml> (date of access: 01.05.2025).

культурою української діаспори та зняли серіал, який по-своєму репрезентує містичні сторони слов'янської культури.

Вже існуюче зацікавлення тільки підкреслює наскільки важливо просувати українську культуру та використовувати її як інструмент посилення української присутності в регіоні. Четвертого березня міністр культури та стратегічних комунікацій України Микола Точицький зустрівся з бразильським послом Рафаелем де Мелло Відалем для обговорення культурної співпраці²⁶. Міністр подякував Бразилії за підтримку, розповів про підсумки ужгородської конференції «Співпраця заради стійкості» та запросив Бразилію приєднатися до підписаної 27 країнами Декларації про посилення стійкості культурного сектору України. Також обговорювалася співпраця у кіно (між Держкіно та ANCINE²⁷) та можливості залучення українських видавництв до бразильської програми перекладів, а також налагодження контактів з Українським інститутом книги через програму «Translate Ukraine». Обидва додатково підкреслили важливу роль української громади в Бразилії у культурному обміні.

Історія аргентинських українців дещо схожа на історію бразильських, оскільки в обох країнах проживає найбільша південноамериканська українська діаспора, а громади почали формуватись приблизно в одний і той же час. Представники інтелігенції другої хвилі мали значний ідейно-політичний вплив на попередніх іммігрантів, стали рушійною силою та організатором громадського життя громади, створювали українські товариства та інституції економічного, фінансового, благодійного та культурного характеру, школи, бібліотеки, читальні, мистецькі гуртки тощо. У 1920-1930 роках українські поселенці в містах Аргентини активно розбудовували структуру організованого життя. Першим важливим кроком у цьому напрямку стало створення у 1924 році в Беріссо українського драматичного гуртка «Молода громада», який

²⁶ Міністр культури та стратегічних комунікацій України провів зустріч з Послом Бразилії | Міністерства культури та стратегічних комунікацій. *Міністерства культури та стратегічних комунікацій*. URL: <https://mcsc.gov.ua/news/ministr-kultury-ta-strategichnyh-komunikacij-ukrayiny-proviv-zustrich-z-poslom-brazyliyi/> (дата звернення: 01.05.2025).

²⁷ Agência Nacional do Cinema. *ANCINE*. URL: <https://www.gov.br/ancine/pt-br> (date of access: 02.05.2025).

швидко переріс свої початкові плани і того ж року був перейменований на «Просвіту». У 1928 році товариство почало видавати газету «Українське слово». З часом це товариство, яке поряд з Церквою відіграє особливо важливу роль у житті української діаспори в цій країні, поширило свою діяльність на всі основні осередки українського поселення в Аргентині. Товариство утримує табір відпочинку для дітей та молоді «Веселка».

Українські комуністи були активними в ті роки, створивши в 1928 році Робітничу спілку, яку невдовзі розігнала поліція. Переслідувані поліцією, комуністи були змушені часто змінювати назви своїх об'єднань. Тим не менш, комуністичні організації вижили в цих несприятливих умовах і досі мають певний вплив на частину української громади.

Одним з перших товариств економічного спрямування було товариство «Взаємодопомога», засноване в серпні 1926 року в місті Кордова. Формування українських організаційних структур було особливо активним на початку 1930-х років. Того ж року було засновано першу жіночу організацію - Жіночий добродійний союз. У 1931 році розпочало свою діяльність товариство «Сокіл». У листопаді 1933 року група просвітян на чолі з тодішнім секретарем товариства Михайлом Приймаком заснувала Українське стрілецьке товариство, взявши за взірць статут УСГ, створеного в Канаді. У 1934 році УСГ почала видавати тижневик «Наш Клич». У 1938 році Українське стрілецьке товариство об'єдналося з товариством «Сокіл», утворивши Організацію державного відродження України (пізніше відому як «Відродження»). Виникають молодіжні, професійні та релігійні організації. У 1931 році було засновано Союз українських інженерів в Аргентині, у 1932 році – Бюро опіки над українськими емігрантами, у 1936 році - Союз українських монархічних державників «Плуг і меч», а у 1943 році - Комітет українців в Аргентині. У цей же період українці відкривали невеликі приватні підприємства, ремісничі майстерні, торгові заклади, кредитні та допоміжні товариства, кооперативи та фірми.

Однак наприкінці 1930-х років через майже повну відсутність контактів з Україною, розпорошеність українських поселень та зосередженість більшості

емігрантів, особливо їхніх дітей, народжених на новій батьківщині, на проблемах насамперед соціально-економічного характеру, громадська активність української громади помітно знизилася.

Нова хвиля іммігрантів після Другої світової війни принесла нові ідеї, які не завжди відповідали поглядам, що лежали в основі існуючих на той час українських товариств та організацій. Як наслідок, з'явилися нові об'єднання: Український клуб, Союз українок, Пласт, Спілка української молоді, Братство українських січових стрільців, Братство колишніх вояків 1-ї дивізії УНА, Українське католицьке об'єднання, ДОБРУС, Спілка аргентинсько-українських студентів, які сприяли активізації громадської, культурної та освітньої роботи української громади. У 1947 році відбувся перший з'їзд українців Аргентини. На ньому було створено Українську Центральну Репрезентацію (УЦР) - регіональний центр, який сьогодні координує діяльність більшості українських товариств і організацій та представляє інтереси українців перед місцевою владою. Однак, якщо говорити про всю українську діаспору в Аргентині, то українці все ще складають більшість сільського населення в провінціях Місьйонес і Чако. Основним заняттям українців у провінції Місьйонес, що в Чако, є вирощування бавовни, тютюну та чаю. Багато українських родин у степових провінціях займаються сільським господарством. Деякі українські аргентинці відомі у світі бізнесу, науки та мистецтва, до прикладу нейрохірург Петро Лирик, музикант Чанго Спасюк, підприємець Дієго Маруняк.

Завдяки активній позиції української громади, а також позитивному іміджу України, створеному українськими емігрантами за кордоном своєю наполегливою працею, у 1921 році Аргентина визнала Українську Народну Республіку, а через 70 років, 5 грудня 1991 року, стала першою країною Південної Америки, яка визнала незалежну Україну.

У Венесуелі історія розгорталася інакше. У 1947 році близько 1 500 українців прибули до цієї країни з таборів біженців і переміщених осіб у Європі. Багато з них згодом емігрували до США та Канади. Ті, хто залишився у Венесуелі, з часом досягли досить високого рівня освіти, працюючи

кваліфікованими робітниками, торговцями, дрібними підприємцями, фахівцями, науковцями, митцями тощо. Водночас вони створили і зберегли міцну українську громаду та свою церковну організацію.

Початок життя у Венесуелі для українських поселенців був складним. Без будь-якої допомоги від держави, без знання іспанської мови, без необхідних фінансових ресурсів, а іноді навіть без даху над головою, вони могли розраховувати лише на себе і взаємодопомогу. Саме тому, опинившись на новому місці поселення, українці відразу почали створювати різноманітні товариства, організації, комітети, благодійні установи. У 1948 році були організовані перші дві парафії Української Католицької Церкви та Української Православної Церкви. У 1953 році в Каракасі була заснована читальня товариства «Просвіта».

Однак через кілька років перебування у Венесуелі українці почали масово емігрувати до інших країн. Найбільше українців емігрувало до США, Канади та Аргентини. Сьогодні в країні немає українських шкіл.

У Парагваї організоване життя української громади розпочалося у 1937 році, коли в місті Енкарнасьйон було засновано товариство «Просвіта». У 1948 році під егідою «Просвіти» було створено молодіжну організацію, яка згодом перетворилася на Спілку української молоді і проіснувала до 1955 року. У 1945 році в Асунсьйоні було створено Український допомоговий комітет як допоміжну організацію Парагвайського Червоного Хреста. Основним напрямком діяльності комітету була допомога українським біженцям і переміщеним особам з Європи в їх переселенні та облаштуванні в Парагваї. У 1949 році був створений Український центр, який був визнаний урядом як представницький орган українців у Парагваї.

Внесок української громади в розвиток економіки та культури Парагваю був визнаний відкриттям пам'ятника Тарасу Шевченку в 1970 році в Енкарнасьйоні. Енкарнасьйон є центром українського культурного життя в Парагваї. У місті діють Український народний дім, Українська католицька церква та Українська православна церква. У 1988 році з ініціативи «Просвіти»

та Братства Святого Юрія Переможця українська громада відзначила 1300-річчя християнства на Русі-Україні. На честь ювілею в Енкарнасьйоні було відкрито пам'ятник у формі хреста, а вулиця, на якій встановлено пам'ятник, отримала назву «Україна».

Товариство імені Тараса Шевченка в Уругваї було активним у 1940-1950-х роках, його членами були як православні, так і греко-католики. Товариство організувало виставки, хор та молодіжні секції. Однак з часом воно потрапило під вплив прорадянських діячів, які змінили його назву на «Товариство імені Максима Горького». Це відштовхнуло від організації значну кількість українців, які, не досягнувши згоди, створили дві нові організації: Товариство «Просвіта» та Товариство «Відродження». Товариство «Просвіта», яке було більш чисельним, деякий час було досить активним і мало власний громадський центр. Однак, внаслідок розрізнення позицій та внутрішніх чвар у громаді, підтримка товариств значно зменшилася, і вони були змушені завершити своє існування²⁸.

Перша і єдина парафія Української Католицької Церкви була заснована в Монтевідео в 1952 році. Однак, через відсутність українських пасторів, богослужіння проводили римо-католицькі та російсько-православні священики. Сьогодні в Уругваї немає жодної української церковної парафії. Також в Уругваї немає жодної української школи. Спроби створити нове всеукраїнське об'єднання в Уругваї поки що не зазнали успіху, а організоване українське громадське та культурне життя в Уругваї відсутнє, а група фейсбуці «Українці в Уругваї» налічує всього лише 23 людини, що є найнижчим показником, у порівнянні з усіма іншими спільнотами українців у південноамериканських країнах.

У Чилі на початку 1949 року емігранти об'єдналися в українську громаду, яка розгорнула активну громадську та культурну діяльність. Того ж року було засновано парафію Української Католицької Церкви. Було створено мішаний

²⁸ Cipko S. Ukrainians In Uruguay: A Historical Overview. *Contemporary Literary Studies*. 2025. № 21. С. 74–80. URL: <https://doi.org/10.32589/2411-3883.21.2024.321313> (дата звернення: 12.05.2025).

хор, який виступав не лише на зборах спільноти, а й поза ними і відіграв значну роль у поширенні інформації про Україну в чилійському суспільстві. Хор виступав у чилійських монастирях у присутності високопосадовців Католицької Церкви, в університетах, у театрі Сантьяго, брав участь у чилійських фестивалях, а його виступи неодноразово транслювалися по чилійському радіо. В економічному плані українські іммігранти добре влаштувалися в Чилі. Тяжко працюючи, вони здобули фінансовий добробут. Більшість з них живуть у Сантьяго та його передмісті. Цікавий факт - у квітні 2019 року за ініціативи Посольства України в Чилі в Муніципальному театрі Сантьяго було відкрито меморіальну дошку Соломії Крушельницькій, яка гастролювала в Чилі у 1897 році²⁹.

Однак значна кількість українців емігрувала з Чилі до Аргентини та Канади ще в 1950-х роках. Тож на сьогодні єдиною зареєстрованою українською громадською організацією в Чилі є Українсько-чилійська культурна корпорація «Мальва» в Сантьяго³⁰.

Окремі українці або українські родини проживають також у Болівії, Перу та деяких інших країнах Південної Америки, але інформація про організоване українське життя в цих країнах відсутня. Щоправда, є поодинокі випадки, які вказують на те що потенціал культурної роботи з цими країнами є, незважаючи на маленьку діаспору. В 2010-х роках колумбійський музикант українського походження Янко Богдан Пеньяфорт Лобунець заснував гурт Los Iankovers, який виконує південноамериканські та українські народні пісні по всьому світу³¹. А в Еквадорі 12 березня 2025 року офіційно діє Еквадорсько-українська асоціація,

²⁹ Парнікоза І. Сантьяго де Чилі Українські сліди в Сантьяго та Чилі. *Прадідівська слава: база даних українських пам'яток і визначних місць*. URL: <https://www.pslava.info/index.php?Node=314545> (дата звернення: 01.05.2025).

³⁰ Corporación cultural ucraniano-chilena Malva. *Facebook*. URL: <https://www.facebook.com/CorporacionMalva/> (date of access: 01.05.2025).

³¹ Канал Дім. Колумбієць заснував гурт і співає українських пісень по всьому світу – історія Янко Пеньяфорта. *Дім*. URL: <https://kanaldim.tv/kolumbiyec-zasnuvav-gurt-ta-spivaye-ukrayinski-pisni-po-vsomu-svitu-istoriya-yanko-penyaforta/> (дата звернення: 01.05.2025).

яка організовує різноманітні культурні та соціальні заходи, що допомагають поширювати знання про Україну³².

Тож, досвід збереження своєї культурної ідентичності в Південній Америці створив унікальний комплекс завдань. Відокремлені від батьківщини тисячами кілометрів і часто розкидані по сільських поселеннях, люди потребували свідомого і тривалого процесу збереження мови, традицій і релігійних практик. Церкви перетворились на найважливіші осередки громад, що слугували не лише місцями поклоніння, але й осередками збереження мови, проведення культурних заходів та передачі української спадщини наступним поколінням.

Протягом 20-го століття до Південної Америки прибули нові хвилі українських переселенців, кожна з яких мала свої відмінні риси. У міжвоєнний період прибули більш політично свідомі люди, в тому числі ті, хто брав участь у боротьбі України за незалежність. Після Другої світової війни ще одна хвиля переміщених осіб і політичних біженців шукала притулку в Південній Америці, що ще більше диверсифікувало діаспору. Ці прибулі пізніше часто приносили з собою різні навички та досвід, що сприяло зростанню українських громад у міських центрах та їхній інтеграції в різні професії та сфери життя.

Український досвід у Південній Америці є свідченням здатності людини до адаптації, стійкості та неминущої сили культурної спадщини. Незважаючи на географічну віддаленість та складність інтеграції, відголоски українського степу резонують через живі традиції та міцні громадські зв'язки, що продовжують квітнути в Бразилії, Аргентині та інших південноамериканських державах. Їхні пригоди є унікальною сторінкою в історії світової української діаспори, яка висвітлює глибокий вплив міграції як на новоприбулих, так і на суспільства, що їх прийняли, а також нездоланну силу ідентичності, яка не знає кордонів.

32

РОЗДІЛ 3

СУЧАСНИЙ СТАН ІНФОРМАЦІЙНО-КУЛЬТУРНОЇ РЕПРЕЗЕНТАЦІЇ УКРАЇНИ В ПІВДЕННІЙ АМЕРИЦІ

3.1. Огляд стану відносин України з південноамериканськими державами після початку повномасштабного вторгнення Росії в Україну

У сучасному світі глобалізація та міжнародна співпраця відіграють ключову роль у формуванні зовнішньої політики держав. Україна, як європейська країна з амбітними геополітичними цілями, активно розвиває відносини не лише з традиційними партнерами в Європі та Північній Америці, але й з регіонами, що раніше перебували на периферії її зовнішньополітичних пріоритетів, зокрема з країнами Південної Америки. Цей регіон, що охоплює країни Латинської Америки, такі як Бразилія, Аргентина, Чилі, Уругвай та інші, характеризується економічним потенціалом, культурним розмаїттям і зростаючим впливом на глобальній арені. У контексті сучасних викликів, зокрема російської агресії проти України, співпраця з Південною Америкою набуває особливого значення для диверсифікації зовнішніх зв'язків, всебічного розвитку та пошуку нових політичних союзників.

Відносини між Україною та країнами Південної Америки мають відносно коротку історію, що пояснюється географічною віддаленістю та відмінностями в політичних і економічних пріоритетах. Після здобуття Україною незалежності в 1991 році контакти з країнами Латинської Америки розвивалися повільно. Дипломатичні відносини з ключовими державами регіону, такими як Бразилія, Аргентина та Чилі, були встановлені на початку 1990-х років. Наприклад, Україна та Бразилія встановили дипломатичні відносини 11 лютого 1992 року, а з Аргентиною – 6 січня 1992 року.

Значний імпульс співпраці надала українська діаспора в Південній Америці, зокрема в Бразилії, Аргентині та Парагваї, де проживають значні українські громади, сформовані внаслідок міграційних хвиль кінця 19 – початку

20 століття. Проте довгий час відносини залишалися обмеженими, зосереджуючись переважно на торгівлі сільськогосподарською продукцією та епізодичних політичних контактах.

Відносини між Україною та країнами Південної Америки зазнали значних змін після вторгнення Росії в Україну в лютому 2022 року. Цей конфлікт змінив дипломатичні союзи в усьому світі, змусивши країни переглянути свою зовнішню політику та двосторонні відносини. Країни Південної Америки, які традиційно зосереджувалися на регіональних питаннях та нейтралітеті, опинилися в ситуації, коли їм доводиться долати складні геополітичні виклики, зберігаючи при цьому свою суверенну дипломатичну позицію.

Війна в Україні поставила перед країнами Південної Америки безпрецедентні виклики щодо балансування своїх історичних зв'язків зі східним і західним блоками, економічних інтересів та принципів міжнародного права. Саме реакція на вторгнення Росії в Україну та підтримка чи непідтримка суверенітету та державної цілісності України, є найважливішими моментами у розумінні того, як Україні входити у регіон.

Країни Латинської Америки та Карибського басейну продемонстрували різноманітні реакції на війну в Україні, що відображає складний геополітичний ландшафт регіону. Центр стратегічних і міжнародних досліджень у лютому 2025 року зазначив, що три роки війни в Україні значно вплинули на Латинську Америку, і цей регіон може відіграти певну роль у майбутніх мирних процесах³³. Така регіональна різноманітність підходів створила складну мережу двосторонніх відносин між Україною та окремими країнами Південної Америки. Війна Росії проти України змусила країни Південної Америки зважити на багато факторів: їхню прихильність до міжнародного права та територіальної цілісності, економічні відносини як з Росією, так і з західними країнами, внутрішній політичний тиск та історичну політику «нейтральності».

³³ Berg R. C., Hidalgo N., Ziemer H. How Does Latin America and the Caribbean View the Ukraine Conflict After Three Years of War?. *Center for Countering Disinformation*. URL: <https://www.csis.org/analysis/how-does-latin-america-and-caribbean-view-ukraine-conflict-after-three-years-war> (date of access: 01.05.2025).

Ці фактори призвели до широкого спектру реакцій – від рішучої підтримки України до стратегічної нейтральності.

Аргентина виявилася одним із найсильніших прихильників України в Південній Америці. Відносини між двома країнами характеризуються як дипломатичною, так і матеріальною підтримкою. Аргентина засудила вторгнення Росії на територію України, і ця підтримка була підкріплена конкретними діями. Зокрема, у березні 2024 року Аргентина передала Україні два гелікоптери Mi-171E³⁴. За адміністрації президента Хав'єра Мілеї Аргентина більш тісно приєдналася до позиції Заходу щодо міжнародних конфліктів. Ця зміна є відходом від традиційної позиції Аргентини як країни, що не приєднується до жодного блоку, і відображає більш широку орієнтацію зовнішньої політики нинішнього уряду на зближення з США та Європейським Союзом. Двосторонні відносини були зміцнені завдяки дипломатичним контактам на високому рівні, як візиту Володимира Зеленського до Аргентини, та участі Аргентини в міжнародних форумах, що підтримують позицію України³⁵.

Відносини Бразилії з Україною є одними з найскладніших і стратегічно важливих двосторонніх зв'язків у Південній Америці. Як найбільша економіка та найвпливовіша країна регіону, Бразилія має значний вплив у міжнародних справах. Під керівництвом президента Луїса Інасіу Лули да Сілви Бразилія прийняла виважений підхід, спрямований на збалансування численних суперечливих інтересів.

Позиція Бразилії формується під впливом її членства в BRICS, до якого входить Росія, що створює певну напруженість у її підході до конфлікту в Україні. Бразилія підтримує дипломатичні відносини з Україною і висловлює підтримку «мирному врегулюванню конфлікту». Складність позиції Бразилії

³⁴ Sapwood O. Argentina handed over two Mi-171E helicopters to Ukraine. *Militarnyi*. URL: <https://militarnyi.com/en/news/financial-times-argentina-handed-over-two-mi-171e-helicopters-to-ukraine/> (date of access: 30.04.2025).

³⁵ Фечко І. Латиноамериканська підтримка: як Аргентина змінює свою позицію щодо України. *Український тиждень*. URL: <https://tyzhden.ua/latynoamerykanska-pidtrymka-ia-arghentina-zminiuiie-svoiu-pozytsiiu-shchodo-ukrainy/>.

стала очевидною, коли і Україна, і Росія направили високопоставлених представників на інавгурацію Лули: Україна відправила віцепрезидентку Юлію Свєрниденко, а Росія – Валентину Матвієнко, голову Ради Федерації Росії³⁶.

Потенційна роль Бразилії як посередника у мирному процесі обговорювалася в міжнародних колах, з огляду на її дипломатичні традиції та відносини з обома сторонами конфлікту. У 2024 році Бразилія спільно з Китаєм запропонувала мирний план для України з шести пунктів. Однак президент України Володимир Зеленський відкинув цю ініціативу як «деструктивну», розкритикувавши виключення України з переговорного процесу і поставивши під сумнів неупередженість Бразилії³⁷.

Незважаючи на усі зусилля українського посольства та України загалом, за словами посла в Україні Андрія Мельника «Україна нецікава Бразилії». Після повномасштабного вторгнення Росії в Україну стратегічне партнерство Бразилії з Росією поглибилося, вважає посол України в Бразилії³⁸. Він зазначає, що нинішній фокус Бразилії на співпраці з Росією відповідає її дипломатичним цілям, які все більше розходяться з інтересами України. Мельник підкреслює, що бразильська політична еліта, в тому числі й лівий уряд, не бачить жодної вигоди у зміцненні зв'язків з Україною. Натомість Росія стала ключовим партнером для Бразилії, особливо у сфері торгівлі. За останні три роки Росія стала найбільшим постачальником дизельного палива до Бразилії, на яку припадає 65% імпорту. Цей зсув значною мірою пов'язаний з тим, що Росія продає дизельне паливо за зниженими цінами, витісняючи американських конкурентів. Залежність Бразилії від російського дизельного палива вартістю

³⁶ Araujo G. Lula calls for peace at meetings with Russia, Ukraine representatives. *Reuters*. URL: <https://www.reuters.com/world/brazils-lula-calls-peace-meetings-with-russia-ukraine-representatives-2022-12-31/> (date of access: 29.04.2025).

³⁷ Malenko A. Ukraine's Zelenskiy dismisses 'destructive' China-Brazil peace initiative. *Reuters*. URL: <https://www.reuters.com/world/ukraines-zelenskiy-dismisses-destructive-china-brazil-peace-initiative-2024-09-12/> (date of access: 01.05.2025).

³⁸ Lelich M., Oleniak L. Ukraine's Ambassador Andrii Melnyk: Situation in the world is the most difficult since 1945. *RBC-Ukraine*. URL: <https://newsukraine.rbc.ua/interview/ukraine-s-ambassador-andrii-melnyk-situation-1746432825.html> (date of access: 07.05.2025).

майже 10 мільярдів доларів допомагає контролювати інфляцію. Мельник також зазначає, що експорт російської пшениці до Бразилії зріс у тридцять разів з моменту вторгнення, і зараз Росія постачає понад 20% бразильської пшениці. Крім того, Росія залишається ключовим постачальником мінеральних добрив, які є потрібними значення для південноамериканського сільського господарства.

Чилі, як і Аргентина, зайняла позицію підтримки України. Під час російського вторгнення в Україну у 2022 році колишній президент Чилі Себастьян Пінєра засудив вторгнення Росії в Україну. Чинний президент Чилі Габріель Боріч також засудив напад Росії на Україну³⁹. Країна приєдналася до інших південноамериканських держав у засудженні вторгнення Росії та підтримала міжнародні зусилля з дипломатичної ізоляції Росії. Чилі відкрито засудило вторгнення Росії у своїх резолюціях та підтримало мирну формулу президента Зеленського⁴⁰. Зовнішня політика Чилі характеризується сильною підтримкою міжнародних правових рамок та інституцій. Цей принциповий підхід вилився у послідовну підтримку України на міжнародних форумах, зокрема в Організації Об'єднаних Націй. Відносини Чилі з Україною були зміцнені завдяки дипломатичним каналам та участі в регіональних ініціативах на підтримку позиції України. Чилі також підтримало гуманітарні ініціативи, такі як проєкт «Bring Kids Back UA»⁴¹, який раніше підтримувала й Аргентина⁴², продемонструвавши свою солідарність з Україною.

Колумбія же спочатку підтримала Україну, звинувативши Росію в порушенні міжнародного права і суверенітету України. Тодішній президент Іван

³⁹ Boric G. Rusia ha optado por la guerra como medio para resolver conflictos. Desde Chile condenamos la invasión a Ucrania, la violación. *Twitter*. URL: <https://x.com/gabrielboric/status/1496877105484808202> (date of access: 02.05.2025).

⁴⁰ El Parlamento de Chile apoyó a Ucrania. *International Organization - Ukrainian World Congress*. URL: <https://www.ukrainianworldcongress.org/es/el-parlamento-de-chile-apoyo-a-ucrania/> (date of access: 22.04.2025).

⁴¹ Ukraine and Chile deepen cooperation on returning abducted Ukrainian children. *Bring Kids Back*. URL: <https://www.bringkidsback.org.ua/media/ukraine-and-chile-deepen-cooperation-on-returning-abducted-ukrainian-children> (date of access: 02.05.2025).

⁴² Argentina learned about the fates of Ukrainian children in war. *Bring Kids Back*. URL: <https://www.bringkidsback.org.ua/media/argentina-learned-about-the-fates-of-ukrainian-children-in-war> (date of access: 01.05.2025).

Дуке рішуче засудив російську агресію і висловив солідарність з українським народом⁴³. Після обрання Густаво Петро президентом Колумбії у серпні 2022 року офіційна позиція країни змінилася. Колумбія прийняла політику «нейтралітету» щодо війни в Україні. Президент Петро неодноразово закликав до мирного врегулювання конфлікту та налагодження прямого діалогу між Росією та Україною на різних міжнародних форумах. Колумбія також відмовилася надсилати зброю чи будь-яку іншу військову допомогу Україні. Президент Петро різко розкритикував плани України підписати угоду з США про постачання рідкоземельних металів. Він назвав це рішення «дурним» і висловив занепокоєння щодо можливих маніпуляцій з боку західних країн⁴⁴. Речник МЗС Сергій Тихий відповів, що «Справжня дурість - називати українців «братами» росіян. Симон Болівар не вважав «дурістю» піднімати креолів на боротьбу проти своїх колонізаторів. Український полковник Михайло Скибицький, також відомий як Мігель Рола, права рука Болівара і герой битви при Аякучо, не вважав, що маніпулює Боліваром чи креолами Америки. Як і сотні інших європейських героїв тієї війни. Ми впевнені, що дружній колумбійський народ правильно розуміє факти і не підтримує подібні образи»⁴⁵. Колишній міністр закордонних справ Колумбії Луїс Хільберто Мурільйо під час зустрічі зі своїм російським колегою Сергієм Лавровим у Москві заявив, що Колумбія готова сприяти досягненню миру через політичний і дипломатичний діалог⁴⁶.

3 Венесуелою все набагато складніше. Геополітична орієнтація Венесуели, зокрема її тісні зв'язки з Росією, має значний вплив на відносини

⁴³ President Duque: Colombia ready to step up energy supplies to the west to replace Russian imports. *CNN*. URL: https://www.cnn.com/europe/live-news/ukraine-russia-putin-news-04-13-22#h_e1216af9953197e466a9649c581f3133 (date of access: 23.04.2025).

⁴⁴ Petro G. La estupidez de Zelensky, y lo digo con todas las letras, por dejarse manipular por los europeos occidentales, que no. URL: <https://x.com/petrogustavo/status/1894562719799345217> (date of access: 01.05.2025).

⁴⁵ Tykhyi H. The real stupidity is referring to Ukrainians as "brothers" with Russians. *Twitter*. URL: <https://x.com/SpoxUkraineMFA/status/1894788431659835697> (date of access: 01.05.2025).

⁴⁶ Freixes J. Colombia Offers to Support Russia to End Ukraine War. *Colombia One: News from Colombia and the World*. URL: <https://colombiaone.com/2024/11/15/colombia-russia-ukraine-war/> (date of access: 03.05.2025).

між Україною та Венесуелою. Разом з тим Венесуела різко засудила українську Революцію Гідності. Ще за часів Уго Чавеса та чинного Ніколаса Мадуро Венесуела активно розвивала співпрацю з Росією у військовій, економічній та політичній сферах, часто спільно виступаючи проти політики США та їхніх союзників. В умовах повномасштабної війни Росії проти України така тісна співпраця Венесуели з країною-агресором є серйозною перешкодою для налагодження конструктивних двосторонніх відносин між Україною та Венесуелою. Більше з тим, Венесуела передала Росії двох громадян Колумбії, які воювали на боці України⁴⁷.

Болівія не підтримала резолюції ООН, що засуджують Росію, і зберегла «нейтральну», більше проросійську позицію, часто приєднуючись до Росії на міжнародних форумах через ідеологічні зв'язки та скептицизм щодо західного інтервенціонізму. Вона не вводила санкцій і не підтримувала Україну дипломатично.

Інші же країни, такі як Парагвай, Уругвай, Перу, Еквадор зайняли більш проукраїнську позицію, що простежується переважно через голосування в ООН або засудження Росії.

Значний прогрес у відносинах між Україною та Південною Америкою відбувся в листопаді 2024 року, коли представники кількох латиноамериканських країн відвідали Київ. Парламентська конференція «Україна – Латинська Америка та Карибський басейн: співпраця заради майбутнього» зібрала представників Аргентини, Белізу, Бразилії, Чилі, Колумбії, Домініканської Республіки, Гватемали, Гондурасу, Мексики, Панами, Сальвадору, Еквадору, Перу та Коста-Рики. Ця ініціатива продемонструвала зростання регіонального співробітництва з Україною та надала президенту Володимирі Зеленському платформу для обговорення російської агресії з

⁴⁷ Hartog E. Maduro's gift to Putin: 2 mercenaries who fought for Ukraine extradited to Russia. *POLITICO*. URL: <https://www.politico.eu/article/maduro-putin-russia-arrest-two-colombians-fighting-ukraine-venezuela/> (date of access: 01.05.2025).

регіональними лідерами⁴⁸. Це багатостороннє співробітництво є важливим кроком у розвитку відносин між Україною та країнами Південної Америки. Конференція підкреслила потенціал для посилення співпраці між Україною та країнами Латинської Америки, що виходить за межі безпосереднього контексту поточного конфлікту.

Економічні аспекти відносин між Україною та Південною Америкою зазнали потрясінь, спричинених війною. Багато південноамериканських країн відчули економічні наслідки конфлікту, зокрема перебої з постачанням зерна та добрив, у яких Україна історично була важливим світовим постачальником.

На майбутнє відносин між Україною та Південною Америкою значний вплив матиме вирішення поточного конфлікту з Росією. Постконфліктна відбудова України може відкрити значні можливості для країн Південної Америки, особливо тих, що мають досвід у сільському господарстві та розвитку інфраструктури. Двосторонні відносини створюють основу для розширення співпраці в післявоєнний період. Зростаюче визнання взаємопов'язаного характеру глобальних викликів свідчить про те, що відносини між Україною та Південною Америкою будуть продовжувати розвиватися поза межами безпосереднього контексту поточного конфлікту. Захист екології, продовольча безпека та демократичне врядування є сферами, в яких, ймовірно, буде продовжуватися співпраця.

Підсумовуючи, можна сказати, що відносини між Україною та країнами Південної Америки були суттєво визначені вторгненням Росії в Україну в лютому 2022 року. Хоча регіон продемонстрував загальну підтримку територіальної цілісності України та міжнародного права, конкретний характер і масштаб двосторонніх відносин значно різняться між країнами. Аргентина стала найсильнішим прихильником України в регіоні, надаючи як дипломатичну, так і мілітарну підтримку. Бразилія зайняла унікальне положення

⁴⁸ More Global Cooperation is Needed for Peace – the President at the Meeting with Representative Delegation of Latin American Countries. *The Presidential Office of Ukraine*. URL: <https://www.president.gov.ua/en/news/potribno-bilshe-globalnoyi-vzayemodiyi-zaradi-miru-prezident-94737> (date of access: 01.05.2025).

контраверсійного посередника, зважаючи на її розмір, вплив та складні відносини з багатьма сторонами. Інші країни, такі як Чилі, Еквадор та Перу, надавали постійну дипломатичну підтримку, зберігаючи при цьому свої традиційні підходи до зовнішньої політики.

Проведення багатосторонніх ініціатив, таких як парламентська конференція в Києві в листопаді 2024 року, свідчить про зростаючу інституціоналізацію відносин між Україною та Південною Америкою. Ці зв'язки, встановлені в період кризи, створюють основу для розширення співпраці в постконфліктний період. Різноманітність підходів у Південній Америці відображає складний геополітичний ландшафт регіону та різні внутрішні пріоритети окремих країн. Однак загальна тенденція до підтримки міжнародного права та територіальної цілісності забезпечує спільну основу для подальшої взаємодії між Україною та регіоном.

Оскільки міжнародне співтовариство продовжує боротися з наслідками російсько-української війни, країни Південної Америки, ймовірно, будуть відігравати свою роль у дипломатичних зусиллях з відновлення міжнародного права та територіальної цілісності. Відносини, що склалися в цей кризовий період, ймовірно, стануть основою для розширення співпраці у вирішенні глобальних викликів у найближчі роки.

3.2. Домінуючі наративи про Україну в інформаційному просторі Південної Америки

Інформаційний простір Південної Америки, як частини так званого «Глобального Півдня», є складним і багатошаровим середовищем, де формуються унікальні наративи щодо міжнародних подій, як довготривалого арабо-ізраїльського конфлікту, та зокрема війни в Україні, розпочатої Росією у 2014 році. Ці наративи значною мірою відображають історичний, політичний та економічний контекст регіону, а також вплив зовнішніх факторів, зокрема російської пропаганди, а також історичний та сучасний вплив на регіон США та

Китаю. У країнах висвітлення війни в Україні формується через призму місцевих інтересів, антизахідних настроїв та прагматичних економічних міркувань. Тож, щоб розуміти як Україні працювати з регіоном Південної Америки, враховуючи достатньо низьку зацікавленість Україною в регіоні, важливо розуміти які наративи домінують в інформаційному просторі тут і зараз.

Висвітлення України в південноамериканських ЗМІ переважно зосереджене на триваючій російсько-українській війні, особливо після ескалації в лютому 2022 року. Новинні видання схильні зображати Україну як жертву російської агресії, що узгоджується із західними наративами, які наголошують на суверенітеті України та її спротиві. Наприклад, у репортажах часто висвітлюються заклики президента України Володимира Зеленського до міжнародної підтримки та гуманітарні наслідки війни, такі як жертви серед цивільного населення та руйнування інфраструктури. Гучні події, такі як масовані російські ракетні удари або переговори про припинення вогню, привертають значну увагу, але висвітлення часто епізодичне, прив'язане до останніх новин, а не до поглибленого аналізу. Слід враховувати, що Україна географічно та культурно віддалена від Південної Америки, тому її висвітлення часто відходить на другий план порівняно з внутрішніми чи регіональними проблемами, такими як економічна криза, політична нестабільність чи проблема клімату. Через це Україна з'являється в новинному циклі спорадично, як правило, коли відбуваються масштабні події (наприклад, чергові «мирні переговори» або масштабні обстріли). При висвітленні подій образ України часто спрощують, зосереджуючись на людських жертвах війни (жертви, біженці, руйнування) або дипломатії високого рівня (наприклад, участь США чи Європи у мирних переговорах). Детальні дискусії про історію, культуру чи внутрішню політику України трапляються рідко.

Одним із наративів у Південній Америці є зображення України як жертви російської агресії, але з неоднозначним сприйняттям через геополітичні лінзи.

Провідні медіа, зокрема бразильські видання, такі як *Folha de S.Paulo*⁴⁹ чи *O Globo*⁵⁰, висвітлюють війну як порушення міжнародного права, однак часто підкреслюють роль НАТО та США у її ескалації. Підтримка України іноді сприймається як підтримка західних інтересів, що викликає недовіру. Прослідковується тенденція до висвітлення війни як «проксі-конфлікту» між Росією та Заходом, що применшує значення боротьби України за суверенітет.

Цей наратив частково підживлюється російською пропагандою, яка через канали, такі як RT Español та Sputnik Mundo, активно просуває ідею, що війна є результатом експансії НАТО⁵¹. У країнах із сильними лівими рухами, якщо їх можна так назвати, як-от Болівія чи Венесуела, ці меседжі знаходять відгук, оскільки асоціюються з антиімперіалістичною антизахідною риторикою, що має глибокі історичні корені в регіоні.

Російська пропаганда відіграє значну роль у формуванні наративів про Україну в Південній Америці. Зокрема, такі наративи включають твердження про «сфабриковані» воєнні злочини російських військ (наприклад, різанина в Бучі) та виправдання агресії як «захисту російськомовного населення»⁵². Ці меседжі активно поширюються через соціальні мережі, зокрема X, та місцеві медіа, що симпатизують Росії. Наприклад, у Венесуелі, де уряд Ніколаса Мадуро підтримує тісні зв'язки з Росією, державні ЗМІ, такі як Telesur⁵³, повторюють російські наративи, звинувачуючи саме Україну та Захід у війні.

У Бразилії, хоча уряд офіційно засудив російське вторгнення, деякі праві та ліві медіа, а також блогери на X, просувають ідеї про «нейтралітет» у

⁴⁹ Folha de S.Paulo: Notícias, Imagens, Vídeos e Entrevistas. *Folha de S.Paulo*. URL: <https://search.folha.uol.com.br/?q=ucrania&site=todos> (date of access: 01.06.2025).

⁵⁰ Guerra na Ucrânia. *O GLOBO Confirma as principais notícias do Brasil e do mundo*. URL: <https://oglobo.globo.com/busca/?q=ucrania> (date of access: 01.06.2025).

⁵¹ Satsuk O. russian propaganda in the Spanish-language information field. *opora*. URL: https://www.oporaua.org/en/polit_ad/24553-rosiiska-propaganda-v-ispanskomovnomu-infopoli-24553 (date of access: 03.04.2025).

⁵² Pivtorak O., Bidochko L., Khudish P. War and The Battle of Narratives: Understanding Russian Propaganda in the Media Landscape of the Global South. *Detector Media*. URL: <https://en.detector.media/post/war-and-the-battle-of-narratives-understanding-russian-propaganda-in-the-media-landscape-of-the-global-south> (date of access: 04.05.2025).

⁵³ Resultados de: ucrania. *Telesur*. URL: <https://www.telesurtv.net/?s=ucrania> (date of access: 01.06.2025).

конфлікті, що відображає російський наратив про необхідність «миру за будь-яку ціну», незважаючи на те що російське розуміння миру означає капітуляцію України, а не справедливе завершення війни та репарації. Дослідження, проведене Центром протидії дезінформації, показує, що дезінформація про Україну, зокрема про «нацизм» в українському уряді, «спровокований Україною конфлікт» та «Росію, як захисника незахідного світу», має значне поширення в регіоні, особливо серед аудиторії, яка скептично ставиться до західних медіа⁵⁴.

Економічні інтереси країн Південної Америки значною мірою впливають на їхнє сприйняття війни в Україні. Бразилія, як один із найбільших експортерів сільськогосподарської продукції, залежить від російських добрив, що змушує її уряд займати обережну позицію⁵⁵. У медіа це проявляється у наративах про необхідність «прагматичного нейтралітету», що уникає чіткої підтримки України. Наприклад, бразильський президент Лула да Сілва неодноразово закликав до мирних переговорів, що відображає ширший регіональний тренд уникнення конфронтації з Росією.

Санкції проти Росії також сприймаються як такі, що негативно впливають на економіку країн Глобального Півдня, зокрема через зростання цін на енергоносії та продовольство⁵⁶. Російська пропаганда використовує цей аргумент, стверджуючи, що підтримка України шкодить економічним інтересам Південної Америки.

Зображення України варіюється залежно від політичної орієнтації ЗМІ та зовнішньої політики країни. «Ліві» уряди та ЗМІ (Венесуели, Болівії) представляють більш нейтральну в кращому випадку, або в гіршому, прихильну до Росії точку зору, що відображає скептичне ставлення до «участі в конфлікті»

⁵⁴ Центр протидії дезінформації. Аналітичний звіт «російська пропаганда у країнах Латинської Америки». *Центр протидії дезінформації*. URL: <https://cpd.gov.ua/reports/analitichnyj-zvit-rosijska-propaganda-u-krayinah-latynskoyi-ameryky/> (дата звернення: 01.05.2025).

⁵⁵ How the War in Ukraine is Creating a Global Food Crisis. *The New York Times*. URL: <https://www.nytimes.com/2022/04/05/podcasts/the-daily/ukraine-russia-food-supply.html> (date of access: 05.05.2025).

⁵⁶ Так само.

США і НАТО. Наприклад, деякі ЗМІ можуть підкреслювати занепокоєння Росії щодо безпеки або критикувати західні санкції, наслідуючи наративи державних ЗМІ Росії, таких як Russia Today (RT), що присутні на іспаномовних та португаломовних ринках⁵⁷.

На противагу цьому, у країнах, які мають тісні зв'язки із Заходом (наприклад, Аргентина, Чилі), ЗМІ, як правило, представляють Україну більш прихильно, зосереджуючись на її боротьбі за самовизначення та демократичні цінності.

Гуманітарний аспект війни, зокрема біженська криза та руйнування інфраструктури, отримує увагу в медіа Південної Америки, але часто з акцентом на глобальні наслідки, а не на саму Україну. Наприклад, зростання цін на пшеницю чи енергоносії сприймається як пряма загроза для країн регіону, що відволікає увагу від боротьби України. Російська пропаганда використовує цей наратив, звинувачуючи Захід у економічній війні проти Глобального Півдня через санкції.

Історичний досвід країн Південної Америки, пов'язаний із колоніалізмом та зовнішнім втручанням, робить їх чутливими до антизахідної риторики. Росія використовує це, позиціонуючи себе як союзника Глобального Півдня у боротьбі проти західного імперіалізму. Негативні наративи про Україну часто включають ідею, що Захід використовує Україну для послаблення Росії, що резонує з місцевою аудиторією, яка пам'ятає інтервенції США в Латинській Америці, а Росія, що прагне стати лідером «антиімперіалістичного Глобального Півдня» дуже зручно цим користується.

Отже, інформаційний простір Південної Америки та репрезентація в ньому України характеризується складним переплетенням геополітичних, економічних та історичних факторів. Висвітлення подій в Україні в південноамериканських ЗМІ загалом є збалансованим, часто сприятливим для

⁵⁷ Центр протидії дезінформації. Аналітичний звіт «російська пропаганда у країнах Латинської Америки». *Центр протидії дезінформації*. URL: <https://cpd.gov.ua/reports/analytychnyj-zvit-rosijska-propaganda-u-krayinah-latynskoyi-ameryky/> (дата звернення: 01.05.2025).

України, з акцентом на міжнародній підтримці, наступальних операціях Росії та мирних переговорах. Однак російська пропаганда залишається впливовою, особливо в соціальних мережах, що підкреслює важливість адаптації повідомлень до місцевих мов і культур. Домінуючі наративи включають сприйняття України як жертви агресії, але з достатнім впливом російської дезінформації, яка просуває ідеї про нейтралітет, сфабриковані злочини та шкоду західних санкцій для Глобального Півдня. Антизахідні настрої, економічний прагматизм та історична пам'ять про колоніалізм ускладнюють формування однозначної підтримки України в регіоні.

Для ефективної протидії цим наративам необхідна стратегічна комунікація, яка б акцентувала на суверенітеті України, розвінчувала дезінформацію та апелювала до цінностей справедливості й солідарності, що є близькими для країн Південної Америки.

3.3. Сучасна українська культурна дипломатія в регіоні Південної Америки: виклики та перспективи

Культурна дипломатія, як особлива форма публічної дипломатії, є фундаментальним інструментом для поширення знань про Україну, її багату культуру та непересічні традиції. Її головна мета полягає у захисті та просуванні національних інтересів України на міжнародній арені, використовуючи для цього різноманітні культурні, мистецькі та освітні засоби.

Повномасштабне вторгнення Росії в Україну в лютому 2022 року кардинально змінило світове сприйняття України, особливо в євроатлантичному регіоні, спричинивши безпрецедентний сплеск міжнародного визнання її як окремої, та достатньо впливової держави. Цей початковий сплеск уваги був значною мірою реакцією на драматичні події, а не результатом цілеспрямованої та систематичної культурної дипломатії. Однак, як показують дані, ця початкова хвиля інтересу почала спадати, а громадська підтримка демонструє зниження в

деяких ключових державах⁵⁸. Така тенденція підкреслює нагальну потребу переглянути та активізувати зусилля України в культурній дипломатії для підтримки міжнародного визнання та ефективного лобіювання своїх інтересів за кордоном. Відсутність систематичної та послідовної фінансової підтримки культурної дипломатії призводить до того, що початкова обізнаність не перетворюється на глибоке, тривале розуміння чи прихильність до української культури. Це означає, що для культурної дипломатії в Південній Америці недостатньо покладатися лише на ефект війни; необхідна цілеспрямована, довгострокова та стратегічно виважена стратегія, щоб перетворити тимчасовий інтерес на міцні, тривалі дипломатичні та культурні зв'язки, особливо в регіоні зі складною політичною динамікою та власними внутрішніми пріоритетами.

Культурна дипломатія послідовно розглядається як невід'ємна складова публічної дипломатії. У цьому контексті культура виступає як найбільш доступний та універсально резонуючий стовп м'якої сили, здатний долати політичні та ідеологічні розбіжності. По суті, культурна дипломатія передбачає взаємний обмін ідеями, цінностями, традиціями та різноманітними культурними виразами, з основною метою покращення міжнародного іміджу нації та сприяння взаєморозумінню між народами.

Головною метою української культурної дипломатії є поширення знань про Україну, її культурну спадщину та традиції, тим самим захищаючи та просуваючи її національні інтереси на міжнародній арені. Конкретні, чітко сформульовані цілі включають сприяння взаєморозумінню через структуровані культурні обміни, збагачення власної національної культури шляхом залучення та інтеграції світових досягнень у культурній сфері. Функціонально, культурна дипломатія покликана формувати привабливий міжнародний імідж України, підвищувати її міжнародний престиж, налагоджувати та зміцнювати міжнародні зв'язки.

⁵⁸Ukraine's Perception Report In Latin America. *Brand Ukraine*. URL: https://brandukraine.org.ua/documents/177/Ukraines_perception_in_Latin_America.pdf (дата звернення: 28.03.2025).

Звичайно, «м'яка сила» України не з'явилася тільки після початку повномасштабного вторгнення росії в Україну. Ця історія брала початок ще з часів початку 20 століття. 2019 рік ознаменувався 100-річчям культурної дипломатії України створенням та початком закордонних гастролей Української республіканської капели на чолі з диригентом Олександром Кошицем. Закордонні гастролі капели відбулися за підтримки Міністерства освіти і мистецтв та Міністерства закордонних справ Української Народної Республіки і стали першим проєктом культурної дипломатії в історії сучасної України. Саме завдяки цим гастролям світ вперше почув «Щедрик» Миколи Леонтовича, а українська культура та національний престиж України отримали позитивний відгук у всіх куточках світу⁵⁹.

Тим не менш, іконічна, але все ж разова акція такого історичного успіху України була недостатньо ефективною, оскільки більшість людей за кордоном досі вважають «Carol of The Bells» піснею, яка немає зв'язку з Україною. Що ще раз доводить, що культурна дипломатія – це постійна невинна робота, яка потребує ресурсів, зацікавлення держави, але й мотивації звичайних небайдужих громадян.

Роль культурної дипломатії України зазнала глибоких змін в умовах війни. Історично культурна дипломатія сприймалася переважно як інструмент демонстрації культурного багатства нації, формування доброї волі та покращення її іміджу у відносно сприятливому міжнародному середовищі⁶⁰. Вона була спрямована на приваблення та взаєморозуміння. Для України культурна дипломатія більше перетворилася на чіткий фактор національної безпеки. Екзистенційна загроза, яку становить війна, змусила переоцінити всі зовнішньополітичні інструменти, піднявши культурну дипломатію зі статусу

⁵⁹ Молодій В. “Співай, поневолена Україно, співай, щебетушко!”: Тіна Пересунько про українську культурну дипломатію 100 років тому. *Історична спадщина України: візуальні джерела та архів* – *LocalHistory*. URL: <https://localhistory.org.ua/texts/interviu/spivai-ponevolena-ukrayino-spivai-shchebetushko-tina-pere-sunko-pro-ukrayinsku-kulturnu-diplomatiiu-100-rokiv-tomu/> (дата звернення: 13.05.2025).

⁶⁰ Про схвалення Концепції популяризації України у світі та просування інтересів України у світовому інформаційному просторі : Розпорядж. Каб. Міністрів України від 11.10.2016 № 739-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/739-2016-p#Text>.

предмета розкоші або інструменту урядової пропаганди до стратегічного імперативу національного виживання. Цей зсув зумовлений нагальною потребою підтримувати міжнародну підтримку, делегітимізувати наративи агресора та зберігати національну ідентичність в умовах тиску.

Існування великих українських діаспор у кількох країнах Південної Америки, зокрема в Бразилії та Аргентині, є значною перевагою. Громади існують не нещодавно, а мають історію, що охоплює понад століття. Ці діаспорні спільноти були надзвичайно активними у збереженні української культури, мови та традицій. Важливо, що вони також зробили значний, відчутний внесок в економічну, соціальну та культурну тканину своїх приймаючих суспільств. Це означає, що сучасні зусилля України в культурній дипломатії в регіоні не починаються з нуля; натомість вони базуються на столітньому фундаменті встановлених зв'язків, взаємної поваги та культурної обізнаності. Особи українського походження досягли успіху та збагатили південноамериканські суспільства в широкому спектрі галузей, включаючи сільське господарство, медицину, право, освіту, політику, мистецтво та спорт. Серед помітних прикладів – відомий кінорежисер Гуто Паско з Бразилії, Кларісе Ліспектор, Віра Вовк, впливовий аграрний магнат Густаво Гробокопатель, видатна поетеса Алехандра Пісарнік, видатний вчений Юрій Полянський з Аргентини та гуманітарний діяч Роберто Козак, якого часто називають «чилійським Шиндлером» за його героїчні зусилля в Чилі.

Тож, діаспора, по суті, підготувала ґрунт для офіційної дипломатичної взаємодії. Це підвищує статус діаспори з просто цільової аудиторії або допоміжного інструменту культурної дипломатії до історичного каталізатора. Довгий час українська дипломатія в Південній Америці трималась тільки на діаспорі. Визнання та стратегічне використання цього людського виміру є імперативним для ефективності та сталості культурної дипломатії України в Південній Америці. Українські громади активно залучені до значних

гуманітарних зусиль, організовуючи та беручи участь у круглих столах, конференціях та публічних демонстраціях проти російської агресії⁶¹.

Тим не менш, українська культурна дипломатія в Південній Америці стикається з низкою значних викликів, які перешкоджають її ефективному розвитку. Однією з головних проблем є постійні труднощі із систематизацією та недостатнім фінансуванням зусиль культурної дипломатії України. Інституційна спроможність України в Південній Америці також обмежена – на даний момент українські посольства є тільки в Бразилії, Аргентині, Перу та Чилі, а приблизно на кінець року планується відкриття посольства в Еквадорі⁶². Якщо порівняти з Росією, посольства якої присутні в усіх країнах регіону, зрозуміло, що працювати є над чим.

Культурна робота з регіоном попри всі складнощі активізується. Згадаємо також Український інститут – державну інституцію України, діяльність якої спрямована на поширення української культури та підтримки позитивного іміджу країни, що почала співпрацю з регіонами Південної Америки, Африки та Азії тільки в 2024 році⁶³. Першим проєктом УІ став мурал. Відомі вуличні художники, бразилець Едуардо Кобра та українець Саша Корбан, об'єдналися з Українським інститутом, щоб представити мурал, під назвою «Обмін», намальований двома художниками на стіні великої будівлі в районі Піньейрос, Сан-Паулу, що символізує не тільки спільну любов Бразилії та України до вуличного мистецтва, але й відданість обох країн захисту навколишнього середовища⁶⁴. Український інститут також представив українську програму на

⁶¹ Diaspora at war: mobilization of the Ukrainian diaspora in the first 2 years of the Russian full-scale invasion / A. Fihel та ін. *Journal of Refugee Studies*. 2025. URL: <https://doi.org/10.1093/jrs/feaf006> (дата звернення: 21.05.2025).

⁶² Президент України провів розмову з Президентом Еквадору. *Офіс Президента України*. URL: <https://president.gov.ua/news/prezident-ukrayini-proviv-rozmovu-z-prezidentom-ekvadoru-97517> (дата звернення: 04.05.2025).

⁶³ Ukrainian Institute - Український ін-т. Український інститут починає роботу з Латинською Америкою, Субсахарською Африкою та Південно-Східною Азією. *CASES*. URL: <https://cases.media/en/news/ukrayinskii-institut-pochinaye-robotu-z-latinskoyu-amerikoyu-subsakharskoyu-afrikoyu-ta-pivdenno-skhidnoyu-aziyeyu>.

⁶⁴ Brazilian and Ukrainian street artists unite for art mural in Sao Paulo. *Ukrainian Institute*. URL: <https://ui.org.ua/en/news-en/brazilian-and-ukrainian-street-artists-unite-for-art-mural-in-sao-paulo-2> / (date of access: 01.05.2025).

49-й Міжнародній книжковій ярмарці в Буенос-Айресі. У рамках програми відбулися заходи за участю провідних українських митців та авторів, зокрема письменника Юрія Андруховича та ілюстраторів Романи Романишин і Андрія Лесіва⁶⁵.

Говорячи про розвиток культурних відносин України з Південною Америкою, російський фактор неможливо ігнорувати. Російські маніпулятивні наративи активно використовують існуюче недостатнє розуміння історичного та культурного значення України в регіоні. До того ж Росія активно використовує російську культуру та культурну дипломатію для поширення вигідних для Кремля наративів та уявлень серед закордонних аудиторій, і якщо на заході досі оспівують російську культуру та її велич, що можна сказати про регіони, де до Росії загалом ставляться більш приязно⁶⁶.

Дослідження BrandUkraine про бачення України в регіоні Латинської Америки⁶⁷ загалом показують «узагальнене нейтральне сприйняття» та тенденцію до «відстороненості та уникнення» щодо України, що свідчить про поверхнєве розуміння або повну відсутність знань про країну за межами гучних заголовків. До того ж, південноамериканські країни переважно зосереджені на нагальних внутрішніх політичних та економічних проблемах.

Отож, брак фінансів, відсутність належної стратегічної роботи у розвитку відносин з Південною Америкою та просування державними інституціями української культури до початку повномасштабного вторгнення та російський вплив призвели до фундаментальної проблеми розуміння України в регіоні.

⁶⁵ Українська програма на 49-му Міжнародному книжковому ярмарку в Буенос-Айресі.

Український інститут. URL:

<https://ui.org.ua/news/ukrayinska-programa-na-mizhnarodnomu-knyzhkovomu-yarmarku-buenos-ajres/> (дата звернення: 24.05.2025).

⁶⁶ Дослідження інституцій культурної дипломатії Російської Федерації. *Український інститут*. URL:

<https://ui.org.ua/sectors/projects/research-sectors/study-on-russian-cultural-diplomacy-institutions-2/> (дата звернення: 05.05.2025).

⁶⁷ Ukraine's Perception Report In Latin America. *Brand Ukraine*. URL: https://brandukraine.org.ua/documents/177/Ukraines_perception_in_Latin_America.pdf (дата звернення: 28.03.2025).

Поряд з викликами, існують значні можливості для посилення української культурної дипломатії в Південній Америці. Спільні історичні цінності можуть дати можливість правильно та грамотно позиціонувати Україну в регіоні. Боротьба України за суверенітет та незалежність може бути представлена за допомогою антиколоніальних дискурсів, які глибоко резонують з власним історичним досвідом Латинської Америки у боротьбі з іноземним пануванням. Цей момент особливо важливий, зважаючи на те як російська пропаганда використовує антизахідні настрої регіону, наголошуючи на тому що оскільки «Україна активно співпрацює з Західним світом, а значить підтримує усі погані речі, які робить Захід, тому її не можна підтримувати». Важливо, щоб поточна боротьба України була представлена як опір імперіалізму та боротьба за самовизначення.

Культурна дипломатія України повинна вийти за рамки простого демонстрування своєї спадщини в ізоляції. Це означає не тільки розказувати про себе, але й активно моніторити регіональні погляди та адаптувати український наратив. Точки дотику Україна та Південна Америка в цьому плані вже мають — у регіоні відомий український полковник Михайло Скибицький, або як його там знають — Мігель Роля⁶⁸, який був учасником Війни за незалежність і помічником Симона Болівара, національного героя кількох країн Південної Америки.

Також, потенціал для студентських обмінів та загалом академічної співпраці є значним. До того ж, Володимир Зеленський спілкувався зі студентами колумбійських університетів та розповів про боротьбу українців проти російської агресії, про напади Російської Федерації на міста і, зокрема, на навчальні заклади України⁶⁹. Він висловив упевненість, що це допоможе молоді Колумбії краще зрозуміти, якою насправді є сучасна Росія.

Підсумовуючи, українська культурна дипломатія в Південній Америці, хоча й має величезний стратегічний потенціал, наразі функціонує в рамках, що

⁶⁸ Михайло Скибицький. *Посольство України в Республіці Перу*. URL: <https://peru.mfa.gov.ua/kultura-ta-osvita/mihajlo-skibickij> (дата звернення: 01.05.2025).

⁶⁹ Zelensky V. I spoke with students and professors from Colombian universities. *Twitter*. URL: <https://x.com/ZelenskyUa/status/1857503016984977737>.

характеризуються історичним недооцінюванням та системними обмеженнями. Значна та глибоко інтегрована українська діаспора слугує фундаментальним активом, проте її повний потенціал залишається значною мірою невикористаним офіційними дипломатичними зусиллями. Сприйняття України в регіоні, спочатку посилене повномасштабним вторгненням, зараз схиляється до відстороненості, що посилюється поширенням впливом витонченої російської пропаганди. Ефективна взаємодія вимагає нюансованого розуміння унікального геополітичного контексту Латинської Америки та її історичних наративів.

Шлях вперед для української культурної дипломатії в Південній Америці вимагає систематичної, довгострокової та високо адаптивної стратегії. Ця стратегія повинна надавати пріоритет стратегічному використанню діаспори як первинних неформальних послів, приймати та чітко формулювати наративи, які глибоко резонують з антиколоніальною боротьбою регіону за самовизначення, а також інноваційно використовувати сучасні цифрові технології для цілеспрямованої комунікації. Кінцева мета полягає в тому, щоб вийти за рамки швидкоплинної уваги та культивувати міцні партнерства, що ґрунтуються на спільних цінностях, взаємній повазі та глибокому розумінні історичного досвіду один одного.

ВИСНОВКИ

Систематизація, аналіз та узагальнення використаних джерел, літератури та проведене дослідження проблеми дозволяють зробити певні висновки.

На тлі постійних геополітичних викликів, особливо після повномасштабного вторгнення Росії у 2022 році, Україна прагне утвердити себе як важливого глобального гравця та розширити мережу підтримки, тож посилення інформаційної та культурної присутності в регіонах, які раніше не були пріоритетними, зокрема в Південній Америці, набуває дедалі більшого значення. Південна Америка, континент політичного розмаїття та зростаючого міжнародного впливу, є одночасно багатообіцяючим фронтіром і складним викликом для української дипломатії, «м'якої сили» та інформаційно-просвітницької роботи з громадськістю. Для розбудови довготривалих зв'язків Україна має подолати низку структурних обмежень, одночасно використовуючи нові можливості для культурної дипломатії, цифрової взаємодії та стратегічного партнерства.

Українська стратегія «нових горизонтів» чітко вказує на стратегічний зсув у бік посилення діалогу та співпраці з такими регіонами, як Південна Америка⁷⁰. Це не лише реакція на поточний конфлікт, а й відображення довгострокової зовнішньополітичної мети України - розбудови більш багатогранної та сталої міжнародної присутності. Враховуючи, що до 2021 року регіон Південної Америки не був зазначений у пріоритетах стратегії дипломатичної та комунікаційної роботи взагалі, протягом 2022-2023 років українська дипломатія значно активізувала свої зусилля, про що свідчать численні зустрічі та заяви на високому рівні, а також безпосередня взаємодія Президента України Володимира Зеленського з лідерами південноамериканських країн. Розробка окремої комунікаційної стратегії,

⁷⁰ Дмитро Кулеба розповів про стратегію нових горизонтів щодо Африки, Азії та Латинської Америки. *Міністерство закордонних справ України*. URL: <https://mfa.gov.ua/news/dmitro-kuleba-rozpoviv-pro-strategiyu-novih-gorizontiv-shchodo-afriki-azi-yi-ta-latinskoyi-ameriki> (дата звернення: 01.05.2025).

сфокусованої на Південній Америці, підкреслює усвідомлення Україною необхідності цілеспрямованого та планомірного підходу до цього регіону.

Україна йшла дорогою налагодження інтенсивних відносин із Західним світом, і після повномасштабного вторгнення Росії в Україну стало зрозуміло, що важливі напрямки зовнішньої політики та співпраці з незахідним світом були проігноровані. Тому під час війни Україна розпочала процес розробки нової зовнішньополітичної стратегії. Минулого року перше в українській історії Міністерство закордонних справ розробило Стратегію розвитку відносин України з країнами Латинської Америки та Карибського басейну.

Південна Америка, зі свого боку, набуває все більшого значення на світовій арені завдяки своєму економічному потенціалу, багатим природним ресурсам і зростаючому політичному впливу. Регіон характеризується різноманітним політичним ландшафтом і різними зовнішньополітичними орієнтаціями, що призводить до неоднозначної реакції на міжнародні конфлікти, включаючи війну в Україні. Деякі країни, такі як Чилі та Аргентина, продемонстрували сильнішу підтримку України, тоді як інші, такі як Бразилія, зайняли більш нейтральну позицію або навіть публічно зайняли антиукраїнську позицію, як, наприклад, Венесуела.

Регіон має значну українську діаспору, зосереджену переважно в Бразилії та Аргентині, з меншими громадами в Парагваї та Чилі. Ці громади активно працюють над збереженням та популяризацією української мови, традицій та культури через заходи, фестивалі та освітні програми. Діаспорні громади є важливим культурним мостом між Україною та Південною Америкою. Глибокий зв'язок з українською спадщиною та інтеграція в південноамериканські суспільства роблять їх ефективними промоутерами української культури. Підтримка та співпраця з існуючими організаціями діаспори може створити міцний фундамент для розширення культурної присутності України без значних попередніх інвестицій з боку самої України.

Значна географічна відстань між Україною та Південною Америкою створює значні логістичні та фінансові виклики для встановлення та підтримки

сильної фізичної присутності у вигляді дипломатичних місій, культурних центрів та медіа-офісів. Витрати коштів і часу, пов'язані з поїздками і транспортом, можуть стати на заваді регулярній взаємодії та обмежити сферу потенційних ініціатив. Фактор відстані вимагає стратегічного фокусу на економічно ефективних і масштабованих рішеннях, таких як цифрове охоплення, використання існуючих мереж діаспори та визначення пріоритетності ключових країн для фізичної присутності на основі стратегічної важливості та потенційного впливу.

Не можна ігнорувати той факт, що Росія інвестувала значні кошти у створення потужної медіа-присутності в Південній Америці через такі ЗМІ, як RT en Español та Sputnik Mundo, які мають значне охоплення і часто розглядаються як альтернативні джерела новин. Ці ЗМІ активно просувають наративи, які підривають підтримку України, часто експлуатуючи антиамериканські настрої та поширюючи теорії змови. Протидія російській дезінформаційній машині вимагає постійних, багатогранних зусиль, які виходять за рамки простого спростування неправдивих тверджень.

Водночас, багато південноамериканських країн надають пріоритет регіональній інтеграції та невтручанню у внутрішні справи інших держав, що пояснює їхню схильність до «нейтралітету» в міжнародних конфліктах. Подолання цього звичного нейтралітету вимагає від України представити свою боротьбу не лише як регіональний конфлікт, але й як питання універсальних принципів, таких як суверенітет, територіальна цілісність і верховенство міжнародного права, які перегукуються з історією опору Південної Америки зовнішньому втручанню.

Основними мовами Південної Америки є іспанська та португальська, тоді як українська є слов'янською мовою зі значними відмінностями у граматиці, лексиці та написанні. Україна продукує достатньо контенту для англomовної аудиторії, тим часом ігноруючи ту, що спілкується португальською та іспанською. Цей мовний бар'єр вимагає значних інвестицій у переклад та локалізацію інформаційного та культурного контенту для забезпечення

ефективної комунікації та надання інформації міжнародними мовами. Подолання мовних бар'єрів має фундаментальне значення для розширення присутності України. Це включає як переклад новин з України, так і додані субтитри і озвучення новинного відео-контенту. Культурний контент, українські пісні та фільми, відео-контент, що розповідає про український культурний продукт обов'язково перекладати мовами спілкування Південної Америки щоб залучити людей цікавитися не тільки щоденними трагічними подіями в Україні, але й ознайомлюватися з різноманітністю української культури. Це банально прояв поваги аудиторії, що бажає споживати контент рідною мовою. Покладання на англійську або інші мови-посередники є недостатнім для охоплення широкої аудиторії та побудови справжніх зв'язків. Корисною була б участь України у створенні іспано- та португаломовних медіа для Південної Америки на рівні ЄС, а також регулярні виступи україномовних ведучих на іспано- та португаломовних службах світових ЗМІ і, звичайно, локальних південноамериканських медіа. Україна має пріоритезувати створення якісного контенту іспанською та португальською мовами, враховуючи регіональні відмінності та культурні нюанси країн.

Отже, Україна має значні перспективи для розширення своєї інформаційної та культурної присутності в Південній Америці, що відкриває шлях до зміцнення дипломатичних та міжлюдських зв'язків. Однак існують і значні виклики, насамперед потужний російський інформаційний вплив та різноманітний політичний ландшафт регіону, що вимагає виваженого та наполегливого підходу.

Південна Америка має стратегічне значення для диверсифікації зовнішньої політики України і пропонує потенціал для взаємовигідного довгострокового партнерства. Для реалізації можливостей поглиблення співпраці між Україною та країнами Південної Америки необхідні постійні та скоординовані зусилля.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ І ЛІТЕРАТУРИ

1. Артимишин П. Українці за океаном: від іммігрантів до діаспори. *Історична спадщина України: візуальні джерела та архів – LocalHistory*. URL: <https://localhistory.org.ua/texts/statti/ukrayintsi-za-oceanom-vid-immigrantiv-d-o-diaspori/> (дата звернення: 13.05.2025).
2. Брайлян Є. Як російсько-українська війна вплинула на Латинську Америку. *Інформаційне агентство АрміяInform*. URL: <https://armyinform.com.ua/2023/09/29/yak-rosijsko-ukrayinska-vijna-vplynula-na-latynsku-ameryku/> (дата звернення: 13.05.2025).
3. Бусол К., Коваль Д. Типи колоніалізму та український колоніальний досвід. *LB.ua*. URL: https://lb.ua/culture/2023/03/26/549878_tipi_kolonializmu_ukrainskiy.html (дата звернення: 02.05.2025).
4. Буцко Д. Глобальний Південь – ось де Росія досягає успіху в інформаційній війні. *ms.detector.media*. URL: <https://ms.detector.media/propaganda-ta-vplivi/post/29512/2022-05-18-globalnyy-pivden-os-de-rosiya-dosyagaie-uspikhu-v-informatsiyniy-viyni/> (дата звернення: 02.02.2025).
5. Білаш К. Український інститут у Південній півкулі: нова географія культурної дипломатії. *LB.ua*. URL: https://lb.ua/culture/2024/07/12/623689_ukrainskiy_institut_pivdenniy.html (дата звернення: 02.05.2025).
6. Вакарчук К. Російсько-українська війна у сприйнятті Латинської Америки. *Бінтел*. 2022. № 3. С. 46–57.
7. Владика О. Віторіо Соротюк про українців у Бразилії. *Історична спадщина України: візуальні джерела та архів – LocalHistory*. URL: <https://localhistory.org.ua/texts/interviu/v-ditinstvi-rozmovliali-tilki-ukrayinsko-iu-viktorio-sorotiuk-pro-ukrayintsiv-u-braziliyi/> (дата звернення: 13.05.2025).

8. ВОВК С., БАДЕР А. ДЕКОНСТРУКЦІЯ ІМІДЖУ РОСІЙСЬКОЇ ФЕДЕРАЦІЇ: МЕХАНІЗМИ ПРОПАГАНДИ ТА МАНІПУЛЯЦІЙ. *Наукові праці Міжрегіональної Академії управління персоналом. Політичні науки та публічне управління*. 2024. № 4(76). С. 21–28. URL: [https://doi.org/10.32689/2523-4625-2024-4\(76\)-3](https://doi.org/10.32689/2523-4625-2024-4(76)-3) (дата звернення: 03.05.2025).
9. Гай-Нижник П. П., Чупрій Л. В. Культура як основа «м'якої сили» держави Україна в контексті підвищення її зовнішньополітичного авторитету. *Гілея*. 2013. № 79. С. 266–269.
10. Глянько К. Як російська пропаганда впливає на сприйняття України включно з Кримом у країнах Азії, Африки, Латинської Америки. *Суспільне Крим*. URL: <https://suspilne.media/crimea/886547-ak-rosijska-propaganda-vplivae-na-spriijnatta-ukraini-vklucno-z-krimom-u-krainah-azii-afriki-latinskoj-ameriki/> (дата звернення: 02.04.2025).
11. Грачевська Т. Проблеми та перспективи розвитку відносин України з державами глобального півдня. *Геополітика України: історія і сучасність*. 2024. № 1(32). С. 105–115. URL: [https://doi.org/10.24144/2078-1431.2024.1\(32\).105-115](https://doi.org/10.24144/2078-1431.2024.1(32).105-115) (дата звернення: 02.05.2025).
12. Гриценко А. Місія здійснена: «Знайти союзників у Латинській Америці». Частина II. Чилі – Перу – Болівія. *LB.ua*. URL: https://lb.ua/world/2022/07/29/524719_misiya_zdiysnena_znayti_soyuznikiv.html (дата звернення: 16.04.2025).
13. Гриценко А. Місія здійснена: «Знайти союзників у Латинській Америці». Частина III. Уругвай – Парагвай – Венесуела – Еквадор. *LB.ua*. URL: https://lb.ua/world/2022/08/05/525430_misiya_zdiysnenna_znayti_soyuznikiv.html (дата звернення: 16.04.2025).
14. Давліканова О. Як Україна вибудовує полілог з незахідним світом: ініціативи в Латинській Америці. *Український тиждень*. URL:

- <https://tyzhden.ua/iak-ukraina-vybudovuie-poliloh-z-nezakhidnym-svitom-initsiatyvy-v-latynskij-amerytsi/> (дата звернення: 11.05.2025).
15. Диченко Д. Ключові особливості двосторонніх відносин з Україною, взаємного сприйняття та культурної сфери Аргентинської Республіки – Аналітичний портал. *Аналітичний портал.* URL: <https://analytics.intsecurity.org/ukraine-argentina/> (дата звернення: 01.05.2025).
 16. Дмитро Кулеба розповів про стратегію нових горизонтів щодо Африки, Азії та Латинської Америки. *Міністерство закордонних справ України.* URL: <https://mfa.gov.ua/news/dmitro-kuleba-rozpoviv-pro-strategiyu-novih-gorizontiv-shchodo-afriki-aziyi-ta-latynskoyi-ameriki> (дата звернення: 01.05.2025).
 17. Дослідження інституцій культурної дипломатії Російської Федерації. *Український інститут.* URL: <https://ui.org.ua/sectors/projects/research-sectors/study-on-russian-cultural-diplomacy-institutions-2/> (дата звернення: 05.05.2025).
 18. Європейська правда. Жорстко, без правил та без плану Б: сім принципів української дипломатії воєнного часу. *Європейська правда.* URL: <https://www.eurointegration.com.ua/articles/2024/04/15/7183772/> (дата звернення: 13.05.2025).
 19. Жук Л. Perezавантаження латиноамериканського напрямку української дипломатії. *Центр Разумкова.* URL: <https://razumkov.org.ua/statti/perezavantazhennia-latynoamerykanshogo-napriamku-ukrainskoi-dyplomatii> (дата звернення: 12.05.2025).
 20. Заблоцька О. Кларісе Ліспектор – письменниця, яка народилася на українському Поділлі та здійснила революцію в бразильській літературі. *Суспільне культура.* URL: <https://susplne.media/culture/810821-klarise-lispektor-pismennica-aka-narodila-sa-v-ukrainskomu-podilli-ta-zdijsnila-revoluciu-v-brazilskij-literaturi/> (дата звернення: 13.05.2025).

21. Запорожець О. Операції впливу РФ у Латинській Америці та виклики для України. *Acta de Historia & Politica: Saeculum XXI*. 2025. № 09. С. 106–121. URL: <https://doi.org/10.26693/ahpsxxi2025.09.106> (дата звернення: 02.05.2025).
22. Інтерв'ю з істориком Степаном Качарабою про українську діаспору. *Історична спадщина України: візуальні джерела та архів – LocalHistory*. URL: <https://localhistory.org.ua/videos/bez-bromu/diiaspora-stepan-kacharaba/> (дата звернення: 13.05.2025).
23. Інформаційна політика України: європейський контекст : монографія / Л. Губерський та ін. Київ : Либідь, 2007. 360 с.
24. Канал Дім. Колумбієць заснував гурт і співає українських пісень по всьому світу – історія Янко Пеньяфорта. *Дім*. URL: <https://kanaldim.tv/kolumbiyec-zasnuvav-gurt-ta-spivaye-ukrayinski-pisni-po-vsomu-svitu-istoriya-yanko-penyaforta/> (дата звернення: 01.05.2025).
25. Коваль Н., Бугаєнко Є. Сприйняття російсько-української війни у політичному дискурсі та позиціях окремих країн Латинської Америки (Мексика, Бразилія, Аргентина). *Аналітичний портал*. URL: <https://analytics.intsecurity.org/mexico-brazil-argentina/> (дата звернення: 02.04.2025).
26. Комунікаційна стратегія МЗС. *Міністерство закордонних справ України*. URL: <https://mfa.gov.ua/storage/app/sites/1/Стратегії/communication-strategy.pdf> (дата звернення: 01.05.2025).
27. Комунікаційна стратегія Україна – держави Латинської Америки і Карибського басейну 2024-2026. *Міністерство закордонних справ України*. URL: <https://mfa.gov.ua/storage/app/sites/1/ukraina-derzhavi-latinskoj-ameriki-ta-karibskogo-baseynu.pdf> (дата звернення: 20.03.2025).
28. Красноштан І. Погляд з Бразилії: як сприймає Україну найбільша країна Південної Америки. *Українська правда*. URL:

- <https://www.pravda.com.ua/columns/2024/06/26/7462617/> (дата звернення: 03.05.2025).
29. Крицька К. Soft power: як російська культура допомагає вбивати українців. *Explainer*. URL: <https://explainer.ua/soft-power-yak-rosijska-kultura-dopomagaye-vbivati-ukrayintsiv/> (дата звернення: 03.05.2025).
 30. Кульчицький С. В., Верстюк В. Ф., Гарань О. В. Історія України : навч. посіб. / ред. В. А. Смолій. Київ : Альтернативи, 1997. 422 с.
 31. Культурна дипломатія: навч. посібник / за заг. ред. І.Б. Матяш, В.М. Матвієнка; ІМВ КНУ ім. Тараса Шевченка; НТІДМВ. Київ: ДП «ГДП», 2021. 252 с.
 32. Локальна історія. Українці-емігранти в Південній Америці : журнал / за ред. В. Ляска. Укр. гал. асамблея. 96 с.
 33. Міністр культури та стратегічних комунікацій України провів зустріч з Послом Бразилії. *Міністерства культури та стратегічних комунікацій*. URL: <https://mcsc.gov.ua/news/ministr-kultury-ta-strategichnyh-komunikaczij-ukrayiny-proviv-zustrich-z-poslom-brazyliyi/> (дата звернення: 01.05.2025).
 34. Михайло Скибицький. *Посольство України в Республіці Перу*. URL: <https://peru.mfa.gov.ua/kultura-ta-osvita/mihajlo-skibickij> (дата звернення: 01.05.2025).
 35. Молодій В. “Співай, поневолена Україно, співай, щебетушко!”: Тіна Пересунько про українську культурну дипломатію 100 років тому. *Історична спадщина України: візуальні джерела та архів – LocalHistory*. URL: <https://localhistory.org.ua/texts/interviu/spivai-ponevolena-ukrayino-spivai-shehebetushko-tina-peresunko-pro-ukrayinsku-kulturnu-diplomatiyu-100-rokiv-tomu/> (дата звернення: 13.05.2025).
 36. Наливайко М. Павло Грод, президент Світового конгресу українців. *Укрінформ - актуальні новини України та світу*. URL:

- <https://www.ukrinform.ua/rubric-diaspora/3784205-pavlo-grod-prezident-svito-vogo-kongresu-ukrainciv.html> (дата звернення: 10.05.2025).
37. Оржицький І. Із чим і як Україна може прийти в латиноамериканський світ. *Український тиждень*. URL: <https://tyzhden.ua/iz-chym-i-iak-ukraina-mozhe-pryjty-v-latynoamerykanskyj-svit/> (дата звернення: 13.05.2025).
 38. Парнікоза І. Сантьяго де Чилі Українські сліди в Сантьяго та Чилі. *Прадідівська слава: база даних українських пам'яток і визначних місць*. URL: <https://www.pslava.info/index.php?Node=314545> (дата звернення: 01.05.2025).
 39. Полякова Ю. В., Шайда О. Є., Степанов А. В. КУЛЬТУРНА ДИПЛОМАТІЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ МІЖНАРОДНОЇ КОМУНІКАЦІЇ | Вісник ЛТЕУ. Економічні науки. *Вісник ЛТЕУ*. URL: <https://doi.org/10.32782/2522-1205-2023-71-08> (дата звернення: 01.05.2025).
 40. Посольство України в Аргентинській Республіці. URL: <https://argentina.mfa.gov.ua/> (дата звернення: 01.05.2025).
 41. Посольство України в Республіці Перу. URL: <https://peru.mfa.gov.ua/> (дата звернення: 27.04.2025).
 42. Посольство України в Республіці Чилі. URL: <https://chile.mfa.gov.ua/> (дата звернення: 01.05.2025).
 43. Посольство України в Федеративній Республіці Бразилія. URL: <https://brazil.mfa.gov.ua/> (дата звернення: 20.04.2025).
 44. Президент України провів розмову з Президентом Еквадору. *Офіс Президента України*. URL: <https://president.gov.ua/news/prezident-ukrayini-proviv-rozmovu-z-prezidento-m-ekvadoru-97517> (дата звернення: 04.05.2025).
 45. Президент Федеративної Республіки Бразилія Луїс Інасіо Лула Да Сілва підписав закон № 12.209, згідно з яким 24 серпня проголошено у Бразилії Національним днем української громади. *Міністерство закордонних справ України*. URL:

- <https://mfa.gov.ua/news/4524-prezident-federativnoji-respubliki-brazilija-lujis-inasio-lula-da-silva-pidpisav-zakon-12209-zgidno-z-jakim-24-serpnya-progoloshenou-braziliji-nacionalnym-dnem-ukrajinsykoji-gromadi> (дата звернення: 02.05.2025).
46. Про схвалення Концепції популяризації України у світі та просування інтересів України у світовому інформаційному просторі : Розпорядж. Каб. Міністрів України від 11.10.2016 № 739-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/739-2016-p#Text> (дата звернення: 12.02.2025).
 47. Пронкевич О. Як Україну чують в іспанськомовному світі. *Український тиждень*. URL: <https://tyzhden.ua/iak-ukrainu-chuiut-v-ispanskomovnomu-sviti/> (дата звернення: 13.05.2025).
 48. Слущенко О. Nache lhude всюди. Українська діаспора в Бразилії. *Історична спадщина України: візуальні джерела та архів – LocalHistory*. URL: <https://localhistory.org.ua/texts/reportazhi/nache-lhude-vsiudi/> (дата звернення: 13.05.2025).
 49. Стратегія зовнішньополітичної діяльності України. *Міністерство закордонних справ України*. URL: <https://mfa.gov.ua/storage/app/sites/1/PD/strategy-for-pol.pdf> (дата звернення: 01.05.2025).
 50. Стратегія публічної дипломатії МЗС. *Міністерство закордонних справ України*. URL: <https://mfa.gov.ua/storage/app/sites/1/Стратегії/public-diplomacy-strategy.pdf> (дата звернення: 01.05.2025).
 51. Ткач А. О. Концептуальні основи дослідження зовнішньої політики США в Латинській Америці та Карибському басейні за президентства Б. Обама. *Український політико-правовий дискурс*. 2025. № 9. URL: <https://doi.org/10.5281/zenodo.15071986> (дата звернення: 02.05.2025).

52. Трощинський В. П., Шевченко А. А. Україна крізь віки. Київ : Альтернативи, 1999. Т. 15 : Українці а. 352 с.
53. Україна й Аргентина вийшли на новий рівень відносин. *Урядовий Кур'єр*. URL:
<https://ukurier.gov.ua/uk/articles/ukrayina-j-argentina-vijshli-na-novij-riven-vidnosin/> (дата звернення: 11.05.2025).
54. Український інститут починає роботу з Латинською Америкою, Субсахарською Африкою та Південно-Східною Азією. *CASES*. URL:
<https://cases.media/en/news/ukrayinskii-institut-pochinaye-robotu-z-latinskoyu-amerikoyu-subsakharskoyu-afrikoyu-ta-pivdenno-skhidnoyu-aziyeyu> (дата звернення: 08.05.2025).
55. Українська програма на 49-му Міжнародному книжковому ярмарку в Буенос-Айресі. *Український інститут*. URL:
<https://ui.org.ua/news/ukrayinska-programa-na-mizhnarodnomu-knyzhkovomu-yarmarku-buenos-ajres/> (дата звернення: 24.05.2025).
56. Українсько-Бразилійська Центральна Репрезентація. *Representação Central Ucrainiano-Brasileira*. URL:
<https://www.rcub.com.br/rcub/cultura/museus/> (дата звернення: 01.05.2025).
57. Центр протидії дезінформації. Аналітичний звіт «російська пропаганда у країнах Латинської Америки». *Центр протидії дезінформації*. URL:
<https://cpd.gov.ua/reports/analitchnyj-zvit-rosijska-propaganda-u-krayinah-latynskoyi-ameryky/> (дата звернення: 01.05.2025).
58. Ціпко С. Історія досліджень про українців Аргентини. *Українознавство*. 2013. № 1 (46). С. 203–206.
59. Челяк О. Болівія – незалежна від Заходу чи нова російська колонія?. *Суспільне культура*. URL:
<https://suspilne.media/culture/777851-bolivia-nezalezna-vid-zahodu-ci-nova-rosijska-kolonia/> (дата звернення: 10.05.2025).
60. Шевченко Н. Якими мають бути пріоритети України в регіоні Латинської Америки та Карибського басейну?: Аналітична записка. Рада зовнішньої

- політики «Українська призма». 2020. URL: <https://prismua.org/wp-content/uploads/2020/07/LA1.pdf> (дата звернення: 02.05.2025)
61. Шейко В. Зберегти розвиток в стратегії виживання: можливості культурної дипломатії. *Українська правда. Життя*. URL: <https://life.pravda.com.ua/culture/chomu-kultura-i-kulturna-diplomatiya-vazhli-vi-kolonka-volodimira-sheyka-304094/> (дата звернення: 13.05.2025).
 62. Юрченко Н. З Латинською Америкою ми не починаємо відносини «з нуля», але потрібен їх повний перезапуск. *Укрінформ*. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-world/3853474-irina-borovec-zastupnica-ministra-zakordonnih-sprav.html> (дата звернення: 11.04.2025).
 63. Юрченко Н. Коли почнеться нова ера у відносинах України та Бразилії. *Укрінформ - актуальні новини України та світу*. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-world/3856628-koli-pocnetsa-nova-era-u-vidnosinah-ukraini-ta-brazilii.html> (дата звернення: 03.05.2025).
 64. Як Латинська Америка реагує на російську агресію? : аналіт. довідка / О. Бикова та ін. ; ред. Я. Супрун. 2022. 39 с.
 65. Agência Nacional do Cinema. *ANCINE*. URL: <https://www.gov.br/ancine/pt-br> (date of access: 02.05.2025).
 66. Araujo G. Lula calls for peace at meetings with Russia, Ukraine representatives. *Reuters*. URL: <https://www.reuters.com/world/brazils-lula-calls-peace-meetings-with-russia-ukraine-representatives-2022-12-31/> (date of access: 29.04.2025).
 67. Argentina learned about the fates of Ukrainian children in war. *Bring Kids Back*. URL: <https://www.bringkidsback.org.ua/media/argentina-learned-about-the-fates-of-ukrainian-children-in-war> (date of access: 01.05.2025).
 68. Asociación ecuatoriano-ucraniana. *Instagram*. URL: https://www.instagram.com/ucranianos_en_ecuador/ (date of access: 01.05.2025).

69. Balabanov K., Konstantynova Y., Suleymanov N. «Communication Strategy Ukraine - Latin America And The Caribbean States» As An Instrument For Realisation Of Ukrainian Interests In The Region. *Bulletin of Mariupol State University Series History Political Studies*. 2024. T. 15, № 40. С. 83–92. URL: <https://doi.org/10.34079/2226-2830-2024-15-40-83-92> (дата звернення: 10.05.2025).
70. Berg R. C., Hidalgo N., Ziemer H. How Does Latin America and the Caribbean View the Ukraine Conflict After Three Years of War? *Center for Strategic and International Studies*. URL: <https://www.csis.org/analysis/how-does-latin-america-and-caribbean-view-ukraine-conflict-after-three-years-war> (date of access: 01.05.2025).
71. Boric G. Rusia ha optado por la guerra como medio para resolver conflictos. Desde Chile condenamos la invasión a Ucrania, la violación. *Twitter*. URL: <https://x.com/gabrielboric/status/1496877105484808202> (date of access: 02.05.2025).
72. Brazilian and Ukrainian street artists unite for art mural in Sao Paulo. *Ukrainian Institute*. URL: <https://ui.org.ua/en/news-en/brazilian-and-ukrainian-street-artists-unite-for-art-mural-in-sao-paulo-2/> (date of access: 01.05.2025).
73. Choi H. The Korean Wave: From Global Consumption to Global Creation. *Sociétés*. 2023. T. 161, № 3. С. 137–145. URL: <https://doi.org/10.3917/soc.161.0137> (date of access: 14.04.2025).
74. Cipko S. Ukrainians In Uruguay: A Historical Overview. *Contemporary Literary Studies*. 2025. № 21. С. 74–80. URL: <https://doi.org/10.32589/2411-3883.21.2024.321313> (дата звернення: 12.05.2025).
75. Corporación cultural ucraniano-chilena Malva. *Facebook*. URL: <https://www.facebook.com/CorporacionMalva/> (date of access: 01.05.2025).
76. Desalma surpreende plateia internacional em exibição no Festival de Berlim. *Gshow*. URL:

- <https://web.archive.org/web/20210305083350/https://gshow.globo.com/series/desalma/noticia/desalma-surpreende-plateia-internacional-em-exibicao-no-festival-de-berlim.ghtml> (date of access: 01.05.2025).
77. Diaspora at war: mobilization of the Ukrainian diaspora in the first 2 years of the Russian full-scale invasion / A. Fihel та ін. *Journal of Refugee Studies*. 2025. URL: <https://doi.org/10.1093/jrs/feaf006> (date of access: 06.05.2025).
 78. El Tiempo da Colômbia é o jornal latino-americano com mais seguidores no Twitter. *LatAm Journalism Review*.
 79. Folha de S.Paulo: Notícias, Imagens, Vídeos e Entrevistas. *Folha de S.Paulo*. URL: <https://search.folha.uol.com.br/?q=ucrania&site=todos> (date of access: 01.06.2025).
 80. Freixes J. Colombia Offers to Support Russia to End Ukraine War. *Colombia One: News from Colombia and the World*. URL: <https://colombiaone.com/2024/11/15/colombia-russia-ukraine-war/> (date of access: 03.05.2025).
 81. Guerra na Ucrânia. *O GLOBO Confirma as principais notícias do Brasil e do mundo*. URL: <https://oglobo.globo.com/busca/?q=ucrania> (date of access: 01.06.2025).
 82. Hartog E. Maduro's gift to Putin: 2 mercenaries who fought for Ukraine extradited to Russia. *POLITICO*. URL: <https://www.politico.eu/article/maduro-putin-russia-arrest-two-colombians-fighting-ukraine-venezuela/> (date of access: 01.05.2025).
 83. Heidbrink L., Noel M. Hollywood, the epitome of the United States' global power. *Classe Internationale*. URL: <https://classe-internationale.com/2024/02/24/hollywood-the-epitome-of-the-united-states-global-power/> (date of access: 07.05.2025).
 84. How the War in Ukraine is Creating a Global Food Crisis. *The New York Times*. URL: <https://www.nytimes.com/2022/04/05/podcasts/the-daily/ukraine-russia-food-supply.html> (date of access: 05.05.2025).

85. Iannone L. C. 10 key facts about the Buenos Aires Book Fair. *Time Out Buenos Aires*. URL: <https://www.timeout.com/buenos-aires/book-fair-buenos-aires-literary-event-of-the-year-la-rural-palermo> (date of access: 06.05.2025).
86. Iliuk T., Horbatiuk P. Positioning Of Ukraine In Latin America: Problems And Prospects. *Visnyk of the Lviv University*. 2024. № 52. С. 352–361. URL: <https://doi.org/10.30970/pps.2024.52.44> (дата звернення: 02.05.2025).
87. Lelich M., Oleniak L. Ukraine's Ambassador Andrii Melnyk: Situation in the world is the most difficult since 1945. *RBC-Ukraine*. URL: <https://newsukraine.rbc.ua/interview/ukraine-s-ambassador-andrii-melnyk-situation-1746432825.html> (date of access: 07.05.2025).
88. Língua Ucraniana é oficialmente a Língua Co-oficial do município de Prudentópolis. *Nossa Gente*. URL: https://nossagente.info/2021/10/06/lingua-ucraniana-e-oficialmente-a-lingua-co-oficial-do-municipio-de-prudentopolis/?fbclid=IwAR3Mm_i4JGidVfmS_6nMFbgHnC6r1PQTTz21jd44ZmmTunkBeSg4q9dCz1E (date of access: 01.05.2025).
89. Luiz Inácio Lula da Silva on Trump, Putin, and a collapsing global order. *The New Yorker*. URL: <https://www.newyorker.com/news/the-lede/brazils-president-confronts-a-changing-world> (date of access: 01.05.2025).
90. Malenko A. Ukraine's Zelenskiy dismisses destructive China-Brazil peace initiative. *Reuters*. URL: <https://www.reuters.com/world/ukraines-zelenskiy-dismisses-destructive-china-brazil-peace-initiative-2024-09-12/> (date of access: 01.05.2025).
91. Melissen J. The New Public Diplomacy: Between Theory and Practice. *The New Public Diplomacy*. London, 2005. P. 3–27. URL: https://doi.org/10.1057/9780230554931_1 (date of access: 01.05.2025).
92. More Global Cooperation is Needed for Peace – the President at the Meeting with Representative Delegation of Latin American Countries. *The Presidential*

- Office of Ukraine.* URL: <https://www.president.gov.ua/en/news/potribno-bilshe-globalnoyi-vzayemodiyi-zaradi-miru-prezident-94737> (date of access: 01.05.2025).
93. Motyl A. J. Why doesn't the Global South support Ukraine's anti-colonial struggle?. *The Hill.* URL: <https://thehill.com/opinion/international/3873506-why-doesnt-the-global-south-support-ukraines-anti-colonial-struggle/> (date of access: 06.05.2025).
94. Mytsyk L. Cultural diplomacy as a tool for shaping the international image of Ukraine. *Literature and Culture of Polissya*. 2021. Vol. 105, no. 15i. P. 70–84. URL: <https://doi.org/10.31654/2520-6966-2021-15i-105-70-84> (date of access: 02.05.2025).
95. Nossel S. Smart Power. *Foreign Affairs*. 2004. T. 83, № 2. C. 131. URL: <https://doi.org/10.2307/20033907> (date of access: 01.05.2025).
96. Nye J. Bound to Lead: The Changing Nature of American Power. Basic Books, 1990. 336 c.
97. Nye J. Soft Power: The Means to Success in World Politics. PublicAffairs, 2004. 208 c.
98. Petro G. La estupidez de Zelensky, y lo digo con todas las letras, por dejarse manipular por los europeos occidentales, que no. URL: <https://x.com/petrogustavo/status/1894562719799345217> (date of access: 01.05.2025).
99. Pivtorak O., Bidochko L., Khudish P. War and The Battle of Narratives: Understanding Russian Propaganda in the Media Landscape of the Global South. *Detector Media.* URL: <https://en.detector.media/post/war-and-the-battle-of-narratives-understanding-russian-propaganda-in-the-media-landscape-of-the-global-south> (date of access: 04.05.2025).
100. President Duque: Colombia ready to step up energy supplies to the west to replace Russian imports. *CNN.* URL:

- https://www.cnn.com/europe/live-news/ukraine-russia-putin-news-04-13-22#h_e1216af9953197e466a9649c581f3133 (date of access: 23.04.2025).
101. RCUB. *RCUB*. URL: <https://www.rcub.com.br/rcub/> (date of access: 01.05.2025).
 102. Resultados de: ucrania. *Telesur*. URL: <https://www.telesurtv.net/?s=ucrania> (date of access: 01.06.2025).
 103. Roots Across Continents: The Ukrainian Story in Latin America. *UkraineWorld*. URL: <https://ukraineworld.org/en/articles/basics/ukrainian-latin-america> (date of access: 18.04.2025).
 104. Rubio-Márquez V., Sandoval F. V. Latin America's duty to stand with Ukraine. *VoxUkraine*. URL: <https://voxukraine.org/en/latin-america-s-duty-to-stand-with-ukraine> (date of access: 04.05.2025).
 105. russian Media Expansion in Africa and Latin America: Tools of Influence and Threats to Ukraine and the Region. *СЗРУ | Служба зовнішньої розвідки України*. URL: <https://szru.gov.ua/en/news-media/exposure/russian-media-expansion-in-africa-and-latin-america-tools-of-influence-and-threats-to-ukraine-and-the-region> (date of access: 20.05.2025).
 106. Satsuk O. russian propaganda in the Spanish-language information field. *opora*. URL: https://www.oporaua.org/en/polit_ad/24553-rosiiska-propaganda-v-ispanskomo-vnomu-infopoli-24553 (date of access: 03.04.2025).
 107. Shea J. Soft power suicide: America gives up the battle for the hearts and minds. *Friends of Europe*. URL: <https://www.friendsofeurope.org/insights/critical-thinking-soft-power-suicide-america-gives-up-the-battle-for-the-hearts-and-minds/> (date of access: 15.04.2025).

108. Solar C. Russian Public Diplomacy in Latin America. *Royal United Services Institute*. URL: <https://www.rusi.org/explore-our-research/publications/commentary/moscows-other-offensive-russian-public-diplomacy-latin-america> (date of access: 05.05.2025).
109. Taranenko A. Characteristics of Russian Propaganda in Latin America with Regard to Russian Aggression Against Ukraine: Case of Brazil. *Empirio*. 2024. Vol. 1, no. 1. P. 55–62. URL: <https://doi.org/10.18523/3041-1718.2024.1.55-62> (date of access: 01.05.2025).
110. Tykhyi H. The real stupidity is referring to Ukrainians as "brothers" with Russians. *Twitter*. URL: <https://x.com/SpoxUkraineMFA/status/1894788431659835697> (date of access: 01.05.2025).
111. Ukraine and Chile deepen cooperation on returning abducted Ukrainian children. *Bring Kids Back*. URL: <https://www.bringkidsback.org.ua/media/ukraine-and-chile-deepen-cooperation-on-returning-abducted-ukrainian-children> (date of access: 02.05.2025).
112. Ukraine's Perception Report In Latin America. *Brand Ukraine*. URL: https://brandukraine.org.ua/documents/177/Ukraines_perception_in_Latin_America.pdf (date of access: 28.03.2025).
113. Ukrainian World Congress. Brazil's Ukrainian community leader on UOL calls on authorities to arm Ukraine. Ukrainian World Congress. URL: <https://www.ukrainianworldcongress.org/brazils-ukrainian-community-leader-on-uol-calls-on-authorities-to-arm-ukraine/> (дата звернення: 01.05.2025).
114. Ukrainian World Congress. El Parlamento de Chile apoyó a Ucrania. *International Organization - Ukrainian World Congress*. URL: <https://www.ukrainianworldcongress.org/es/el-parlamento-de-chile-apoyo-a-ucrania/> (date of access: 22.04.2025).
115. Ukrainian World Congress. Президент України зустрівся з лідерами Латинської Америки. *International Organization - Ukrainian World*

Congress.

URL:

<https://www.ukrainianworldcongress.org/ua/prezydent-ukrayiny-zustrivsia-z-lideramy-latynskoyi-ameryky/> (дата звернення: 30.04.2025).

116. Ukrainian World Congress. Ruslana Lotsman on Ukrainian cultural diplomacy in Brazil. *International Organization - Ukrainian World Congress*. URL: <https://www.ukrainianworldcongress.org/ruslana-lotsman-on-ukrainian-cultural-diplomacy-in-brazil/> (date of access: 29.04.2025).
117. Until we win this war, I ask all Ukrainians in Latin America to unite. *Official website of the President of Ukraine*. URL: <https://www.president.gov.ua/en/news/doki-mi-ne-peremozhemo-v-cij-vijni-pr-oshu-obyednatisya-vsih-87657> (date of access: 19.04.2025).
118. Vasylieva N. O. Relations between Ukraine and Brazil at the present stage: state, problems, prospects. *Наукові записки студентів та аспірантів. Серія «Міжнародні відносини»*. 2020. № 5. С. 52–57. URL: <https://eprints.oa.edu.ua/id/eprint/8262/1/6.pdf> (дата звернення: 06.05.2025).
119. What Global South media write about Ukraine: Latin America. Center for Countering Disinformation. URL: <https://cpd.gov.ua/en/international-threats-en/global-south/what-global-south-media-write-about-ukraine-latin-america-7/>.
120. Zelensky V. During the meeting with parliamentarians and diplomats from Latin American countries, I emphasized the need for our state borders to. *Twitter*. URL: <https://x.com/ZelenskyyUa/status/1862562276558954637> (date of access: 16.05.2025).
121. Zelensky V. I spoke with students and professors from Colombian universities. *Twitter*. URL: <https://x.com/ZelenskyyUa/status/1857503016984977737> (date of access: 16.05.2025).